

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра міжнародного менеджменту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ОРГАНІЗАЦІЯ ІМПОРТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ З
НІМЕЧЧИНИ**
(за матеріалами ТОВ «Епіцентр К», м. Київ)

Студентки 4 курсу, 5 групи,
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньої програми «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Малишевої
Юлії Юріївни

Науковий керівник, професор, доктор
економічних наук, професор кафедри
міжнародного менеджменту

Будзяк Василь
Миронович

Гарант освітньої програми
доцент, кандидат, економічних наук,
доцент кафедри міжнародного
менеджменту

П'янкova Оксана
Василівна

Київ 2023

АНОТАЦІЯ

Малишева Ю.Ю. «Організація імпорту лікарських засобів з Німеччини ТОВ «Епіцентр К» м. Київ». Рукопис.

Випускна кваліфікаційна робота за спеціальністю «Менеджмент» освітньої програмою «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Державний торговельно-економічний університет, Київ, 2023.

Випускну кваліфікаційну роботу присвячено практичним аспектам організації імпортової поставки ліків до України, що передбачає: дослідження функціонування підприємства-суб'єкта ЗЕД, аналіз світового ринку ліків, обґрунтування вибору Німеччини як країни-контрагента для реалізації імпортного потенціалу, реалізацію управлінського рішення щодо імпорту через організаційне забезпечення та прогнозу оцінку результативності поставки ліків в Україну.

Ключові слова: суб'єкт ЗЕД, імпорт, управлінське рішення, організаційне забезпечення, ліки, Німеччина.

SUMMARY

Malysheva Yu.Yu. "Organization of the import of medicines supplies from Germany by Epicenter K LLC, Kyiv". Manuscript.

Graduation qualification work in the specialty "Management" of the international program "Management of foreign economic activity". State University of Trade and Economics, Kyiv, 2023, Kyiv, 2023.

The final qualification work is devoted to the practical aspects of the organization of the import supply of drugs to Ukraine, which includes: a study of the functioning of the enterprise subject to the FTA, an analysis of the world market of drugs, justification of the choice of Germany as a counterparty country for the realization of import potential, the implementation of a management decision on imports through organizational support and predictive assessment of the effectiveness of the supply of medicines to Ukraine.

Key words: FEZ subject, import, management decision, organizational support, medicine, Germany.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» - СУБ'ЄКТА ЗЕД.....	8
1.1. Організаційно-економічна оцінка діяльності, фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К».....	8
1.2. Аналіз імпортової діяльності ТОВ «Епіцентр К».....	146
РОЗДІЛ 2. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КРАЇНИ-КОНТРАГЕНТА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ	19
2.1. Аналіз світового ринку ліків та медичних засобів	19
2.2. Обґрунтування доцільності імпорту лікарських засобів до України	27
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДО УКРАЇНИ З НІМЕЧЧИНИ.....	32
3.1. Організаційне забезпечення імпорту ліків та медичних засобів з Німеччини до ТОВ «Епіцентр К».....	32
3.2. Прогнозна оцінка імпорту лікарських засобів ТОВ «Епіцентр К».....	38
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ.....	54

ВСТУП

Актуальність теми. Нині існують реальні перспективи створення відкритої економіки та інтеграції у світове господарство. Актуальність даної теми полягає в тому, що імпортна діяльність завжди була важливою частиною стабілізації економічної діяльності як на рівні галузі, так і на рівні національної економіки в цілому. Тому організація імпортною діяльності компанії є дуже вимогливою та відповідальною роботою. Це вимагає ретельного вивчення таких питань, як кон'юнктура ринку, оцінка потенційних постачальників, встановлення з ними ділових контактів, ведення переговорів, підписання контрактів тощо [4].

Дослідження особливостей управління імпортною діяльністю торгівельних компаній на міжнародних ринках є досить актуальною проблемою, оскільки в період загострення міжнародної конкуренції система управління вітчизняними компаніями має бути переорієнтована на сучасні системи менеджменту, що підвищить їх рівень конкурентоспроможності [6, с. 51].

Залишається невирішеною більшість питань щодо розробки та реалізації стратегії імпорту, як одного з аспектів зовнішньоекономічної стратегії підприємства. Також не продумані методи реалізації цієї стратегії в невеликих компаніях зі своєю специфікою діяльності. Сукупність цих обставин обумовлює необхідність дослідження цих проблем з метою пропозиції щодо їх вирішення, що в свою чергу визначає наукову та практичну актуальність обраної теми дослідження.

Дослідження та аналіз розвитку підприємств на основі розробки зовнішньоекономічних стратегій проводилося такими всеними, як: Антонюком Л.Л., Данилкою В.К., Ярмолюком О.М., Гаврищуком Т.Б., Волкової А.О., Акуловим М., Копецьким Г.Р., Рачинською Г.В., К.О. Дзюбіною, Хоменко Т.Ю., Крушем П.В. та інші.

Мета дослідження – аналіз особливостей організації імпорту ліків та медичних засобів з Німеччини ТОВ «Епіцентр К» м. Київ.

Завдання дослідження:

- виконати організаційно-економічну оцінку діяльності, фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К»;
- проаналізувати імпорتنу діяльність ТОВ «Епіцентр К»;
- здійснити аналіз світового та вітчизняного ринку ліків і медичних засобів;
- встановити доцільність імпорту лікарських засобів з європейських країн до України;
- обґрунтувати організаційне забезпечення імпорту ліків та медичних засобів з Німеччини до ТОВ «Епіцентр К»;
- надати прогнозну оцінку імпорту ліків та медичних засобів ТОВ «Епіцентр К».

Об'єкт дослідження – процес розширення імпорту ліків та медичних засобів в Україну.

Предмет дослідження – механізм організації ефективного імпорту ліків ТОВ «Епіцентр К».

Перелік методів дослідження:

- *теоретичні*: аналіз, відбір та систематизація літературних та Інтернет-джерел, даних про галузь підприємства;
- *емпіричні*: експериментальне виявлення якісного складу ринку, динаміка показників;
- *статистичні*: методи математичної обробки інформації для кількісного аналізу й інтерпретації одержаних результатів дослідження.

Інформаційне забезпечення. Інформаційну базу дослідження складають наукові праці відомих зарубіжних та вітчизняних вчених; періодичні видання, а також матеріали міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференцій; статистичні дані Держкомстату та дані Кошторису ТОВ «Епіцентр К» за період 2019-2021 рр.

Практична значущість одержаних результатів - розроблено організаційне забезпечення імпорту ліків та медичних засобів з Німеччини до ТОВ «Епіцентр

К» та надано прогнозну оцінку імпорту ліків та медичних засобів ТОВ «Епіцентр К».

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було заслухано на науково-практичній конференції.

РОЗДІЛ 1

ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К» - СУБ'ЄКТА ЗЕД

1.1. Організаційно-економічна оцінка діяльності, фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К»

Національна мережа торгових центрів «Епіцентр» - лідер ринку роздрібною торгівлі в Україні, яка пропонує можливість придбати якісні товари для будівництва та ремонту, саду та городу, ліки та прикраси для дому також у форматі «від і до», а також користування багатьма іншими послугами по всій території України (табл.1.1).

Таблиця 1.1.

Юридичні дані про компанію ТОВ «Епіцентр К»

Характеристика	Юридичні дані
Повна назва	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЕПІЦЕНТР К»
Назва англійською мовою	"EPICENTR K" LLC
Адреса	Україна, 04128, місто Київ, ВУЛИЦЯ БЕРКОВЕЦЬКА, будинок 6-К
Дата заснування	27.08.2003
Код ЄДРПОУ	32490244
Статутний капітал	158 609 700 грн.
Основний вид діяльності	47.78 Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах

Джерело: побудовано автором на основі даних <https://epicentrk.ua>

Свою діяльність компанія розпочала з відкриття першого гіпермаркету 6 грудня 2003 року в місті Києві. Відтоді «Епіцентр» стрімко розвивався та впевнено розширювався, охоплюючи не лише обласні центри, а й обласні міста. На сьогодні «Епіцентр» — найбільша торгово-роздрібна компанія, що налічує 48 магазинів площею понад мільйон м² [40].

У 2009 році у клієнтів гіпермаркету «Епіцентр» в індексі «Деко» - посуд, одяг, подарунки з'явилися нові можливості придбати товари для будівництва

тадому: скло, кераміка, порцеляна, столові прибори, кухонне приладдя, одяг: багаж, ковдри, постільна білизна, посуд та великий вибір подарунків.

Наступним кроком у 2009 році стало відкриття відділення «Побутової хімії». У цьому ж році, відвідавши відкриття будівельно-господарського гіпермаркету «Епіцентр» у Києві, площею 56 000 м², увійшов до Книги рекордів України, визнаного партнера «Книги Гіннеса» як найбільший будівельний майданчик і економічний гіпермаркет у світі.

У 2010 році «Епіцентр» офіційно приєднався до Європейської асоціації DIY (EDRA) [9]. Постійне вдосконалення, робота команди фахівців, удосконалення сервісу, розширення асортименту, створення нових виробничих груп і підрозділів забезпечують успіх компанії та лідируючу роль на українському ринку.

У 2012 році в Епіцентрі відновили роботу нові напрямки:

- «Спортивний одяг» - широкий асортимент спортивного одягу, плавання, фітнесу, тренажерів та обладнання;
- «Еріс» - дитячий одяг, іграшки, засоби гігієни та догляду, дитяче харчування;
- «Канцтовари» - одяг для творчості, ательє та офісу, «техніка для дому» - широка лінійка одягу для дому та розваг.

З 2012 року компанія є членом Європейської Бізнес Асоціації, таким чином приєднавшись до відомої всесвітньої мережі. Активна та динамічна позиція «Епіцентру» сприяє його стрімкому розвитку, що виражається у появі нових методів торгівлі, розширенні товарних груп з урахуванням попиту на них споживачів.

У 2014 році «Епіцентр» представив новий торговий центр у Києві, аналогів якому немає у світі – в унікальному поєднанні різноманітних режимів і торгових груп різних цінових сегментів, безлічі спеціальних сервісів і сервісів, площею 105000 м². Книга рекордів України, визнаний партнер Книги рекордів Гіннеса, визнала «Епіцентр» на Полярній, 20-Д найбільшим у світі торговим центром DIY.

У команді 1500 чоловік та він створений з урахуванням усіх потреб клієнта, не тільки вражає різноманітністю товарів, але, безумовно, і найкращими цінами [12]. З 2019 року компанія «Епіцентр» торгує й ліками.

З кожним днем все більше українців обирають Епіцентр. Сьогодні це національна мережа будівельно-торгових гіпермаркетів.

«Епіцентр К» переміг на міжнародному фестивалі «Вибір року» в Україні - в номінації «Мережа гіпермаркетів будівельних матеріалів року», лауреат щорічної національної премії «Українська торгова олімпіада» в номінації «Національна мережа гіпермаркетів будівельних матеріалів», а також переможець національного письменницького конкурсу «Бренд року».

Слід зазначити, що багато макроекономічних факторів впливають на фінансову стійкість підприємства, а також на його подальшу стратегію. Вага цих предметів безпосередньо залежить від технічних характеристик компанії. Таким чином, сьогодні компанія ТОВ «Епіцентр К» – це потужна національна мережа будівельно-торгових гіпермаркетів. Тому зазначимо, що будівництво є однією з найбільших галузей економіки кожної країни. Вона тісно пов'язана, впливає і залежить від розвитку багатьох суміжних галузей, таких як металургія, деревообробка, енергетика, машинобудування, хімія, легка промисловість тощо країни в цілому.

Наразі за підсумками 2021 року підприємствами України виконано будівельних робіт на 101,1 млрд. грн, індекс будівельної продукції порівняно з 2020 роком склав 20,9% [11]. Крім зростання обсягів виробництва в промисловості, що демонструє позитивну динаміку показників діяльності, спостерігається також зростання собівартості товарів.

В табл.1.2 виконано аналіз динаміки основних показників діяльності підприємства.

Таблиця 1.2

Динаміка фінансових показників діяльності ТОВ «Епіцентр К»,

тис.грн

Стаття	2019 рік.	2020 рік	2021 рік	2020/2019	2021/2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	41400200	43979194	50382425	1,06	1,15
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	30400580	30814751	35593670	1,01	1,16
Валовий прибуток	10999640	13164443	14788755	1,20	1,12
Інші операційні доходи	260235	530835	737243	2,04	1,39
Адміністративні витрати	540040	751814	872759	1,39	1,16
Витрати на збут	6623200	7985945	8648047	1,21	1,08
Інші операційні витрати	396373	254271	920408	0,64	3,62
Прибуток	3700262	4703248	5084784	1,27	1,08
Інші фінансові доходи	180000	3851	211555	0,02	54,94
Інші доходи	52000	354733	554085	6,82	1,56
Фінансові витрати	91550	250094	295646	2,73	1,18
Інші витрати	210000	363438	1438592	1,73	3,96
Фінансовий результат до оподаткування прибуток	3630712	4423784	4116186	1,22	0,93
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-670000	-821675	-944982	1,23	1,15
Чистий фінансовий результат прибуток	2960712	3602109	3171204	1,22	0,88
Сукупний дохід	3602109	3716077	3194112	1,03	0,85

Джерело: побудовано автором за даними звітності (див. дод.

За результатами розрахунків в табл.1.2 можна зробити наступні висновки, що за розглянутий період:

- на кінець 2021 року у підприємства збільшився сукупний дохід майже на 7% за рахунок збільшення інших фінансових доходів та взагалі обсягів реалізації;
- собівартість реалізації продукції також збільшилася за рахунок збільшення обсягів реалізації;
- адміністративні витрати зменшилися у порівнянні із 2019 роком у структурі собівартості продажу;
- також на кінець періоду (2021 рік) маємо зменшення фінансових витрат у порівнянні із попереднім періодом (2020/2019 роки).

На рис.1.1. показано динаміку сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К».

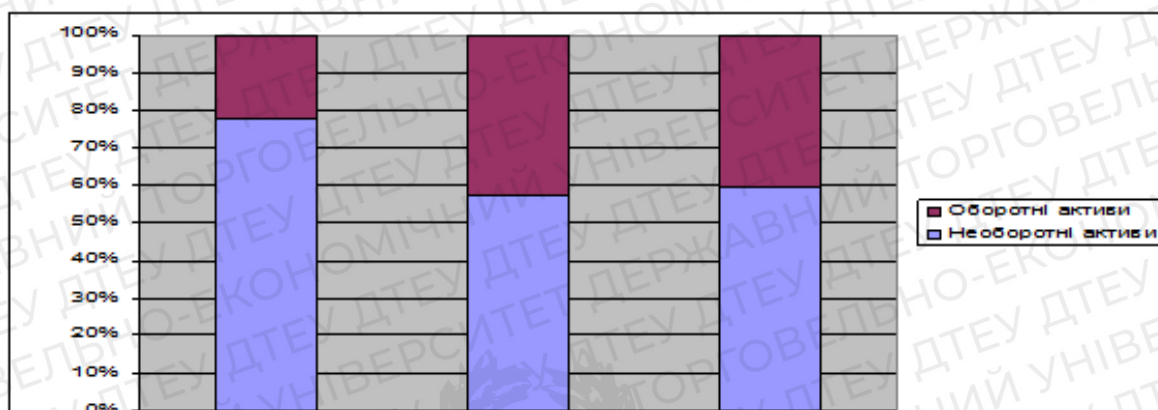

Рисунок 1.1. Динаміка сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К»

Джерело: розробка автора за даними звітності (додатки А2–В2)

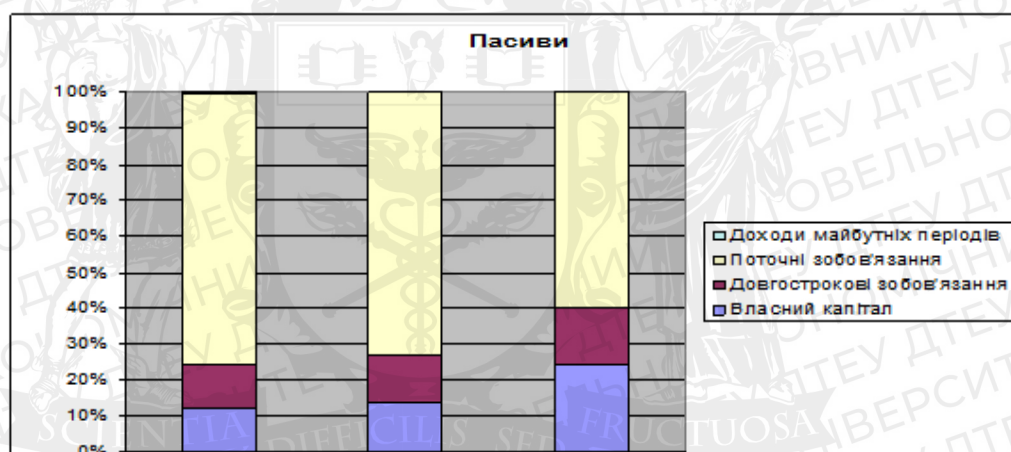
Отже, на кінець періоду маємо зниження сукупного доходу підприємства.

Також виконано розрахунки вертикального аналізу балансу підприємства (за даними додатку А1 – В1) як його структури, результати яких зображено на рис.1.2 та 1.3.

Рисунок 1.1. Результати вертикального аналізу балансу «активи» за 2019-2021 роки

Джерело: розробка автора за даними звітності (додатки А1–В1)

Рисунок 1.2. Результати вертикального аналізу балансу «пасиви» за 2019-2021 роки

Джерело: розробка автора за даними звітності (додатки А1– В1)

Отже, за результатами вертикального аналізу (структури) балансу ТОВ «Епіцентр К» за 2019 - 2021 рік можна зробити висновок, що:

1) у структурі активів мають місце такі зміни:

– зменшилася частка у загальній структурі необоротних активів за рахунок зменшення частки нематеріальних активів та основних засобів - це позитивні зміни за цей період (оновлення основних засобів);

– відповідно збільшилася частка оборотних активів в основному за рахунок зменшення дебіторської заборгованості (у 2,5 рази за рахунок ліквідація боргів замовників) та суми нематеріальних активів;

2) у структурі пасивів мають місце такі зміни:

– збільшилася частка власного капіталу за рахунок збільшення частки додатково вкладеного капіталу та резервного капіталу (це позитивні зміни у структурі капіталу підприємства);

– збільшилася частка додаткових та поточних зобов'язань як результат залучення додаткових коштів.

За результатами вертикального аналізу балансу за 2020-2021 рік можна зробити висновок, що:

1) у структурі активів мають місце такі зміни:

– збільшилася частка у загальній структурі необоротних активів за рахунок збільшення частки нематеріальних активів;

– відповідно зменшилася частка оборотних активів в основному за рахунок зменшення дебіторської заборгованості;

2) у структурі пасивів мають місце такі зміни:

– зменшилася частка власного капіталу за рахунок зменшення частки резервного капіталу та нерозподіленого прибутку (негативні зміни);

– зменшилася частка додаткових та поточних зобов'язань як результат зменшення обсягів залучення додаткових коштів.

В цілому за результатами вертикального аналізу балансу за 2019-2021 рік можна зробити висновок, всі показники балансу мають тенденцію до поліпшення.

Але підвищення частки поточних зобов'язань має негативну тенденцію щодо зниження платоспроможності підприємства.

Збільшення суми власного капіталу в основному за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку - гарна тенденція щодо поширення обсягів послуг підприємства.

Добре відомо, що економічна ефективність підприємств визначається перш за все працею колективу, відношення до свого діла кожного фахівця. Також в економічній науці доведено, що продуктивність та якість праці багато в чому залежить від її мотивації та стимулювання.

В табл. 1.3. виконано розрахунок та аналіз коефіцієнтів фінансового стану ТОВ «Епіцентр К».

Таблиця 1.3.

Коефіцієнти фінансового стану ТОВ «Епіцентр К»

Коефіцієнти	2019	2020	2021	$T_{зр}$ 2020/2019	$T_{зр}$ 2021/2020
1. K_1	0,396	0,615	0,719	1,55	1,17
2. K_2	0,622	0,292	0,324	0,47	1,11
3. K_3	0,624	0,269	0,348	0,43	1,29
4. K_4	0,45	0,321	0,436	0,71	1,36
5. K_5	0,777	0,172	0,258	0,22	1,50
6. K_6	0,119	0,034	0,127	0,29	3,74
7. K_7	1,456	1,746	2,472	1,20	1,42
8. K_8	0,146	0,018	0,138	0,12	7,67
9. K_9	7,06	2,078	3,246	0,29	1,56
10. K_{10}	2,134	0,249	0,679	0,12	2,73

Джерело: розробка автора за даними звітності (додатки А - В)

Останнім часом на підприємстві сформувався колектив з високим професійним рівнем. Керівний склад також повністю відповідає вимогам, здатний організувати діяльність підприємства у ринкових умовах та в умовах соціально-економічної кризи.

1.2. Аналіз імпортої діяльності ТОВ «Епіцентр К»

Виконаємо аналіз імпортої діяльності ТОВ «Епіцентр К». Загальний трафік мережі «Епіцентр» у 2021 році зріс на 18% порівняно з 2019 роком, але впав приблизно на чверть порівняно з аналогічним періодом 2020 року [24].

Саме російська агресія змінила спосіб життя, споживчі потреби та пріоритети всієї України. Якщо в мирний час керамічну плитку, ламінат, фарби, побутову хімію та посуд закупували переважно в мережі «Епіцентр», то з

початком війни люди потребували каністр, електростанцій малої потужності, бензогенераторів, матраців, спальних мішків, і газові балони стали більш поширеними.

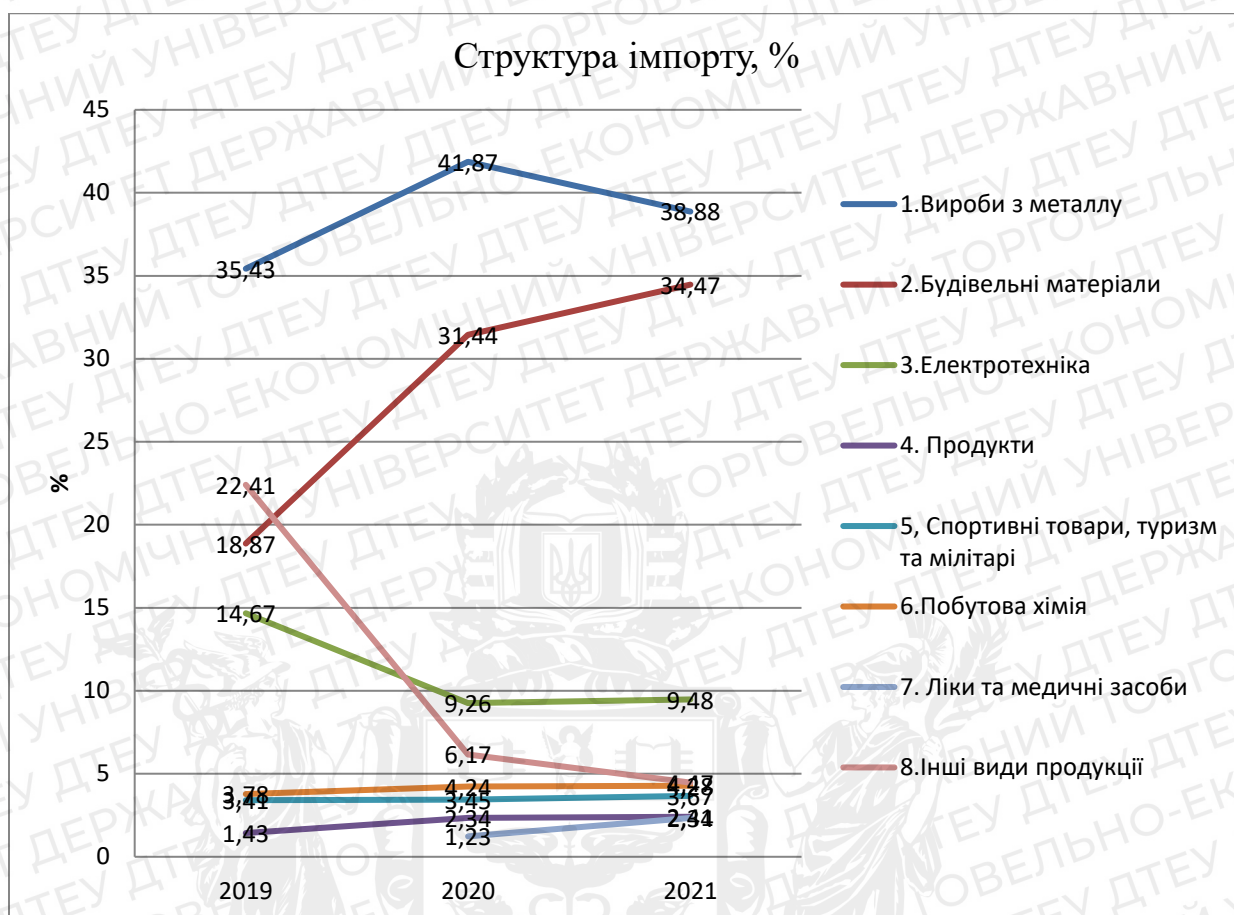
На рис.1.3. виконано аналіз динаміки структури імпорту продукції ТОВ «Епіцентр» за 2019-2021 роки.

Згідно даних табл.1.3. можна зробити наступні висновки, що за розглянутий період в структурі імпорту ТОВ «Епіцентр» відбулися наступні зміни:

- зросла частка будівельних матеріалів як основного виду продукції;
- з'явилися нові види продукції, частка яких зростала – спортивні товари, туризм та мілібарі, продукти та ліки та медичні засоби.

Через страх війни люди не встигали приносити з дому дитячий одяг, тому потрібні були іграшки, дитячі меблі та коляски.

На початку садівничого сезону ми спостерігаємо сплеск продажів насіння, хімікатів, фруктових дерев, садового інвентарю та обладнання.

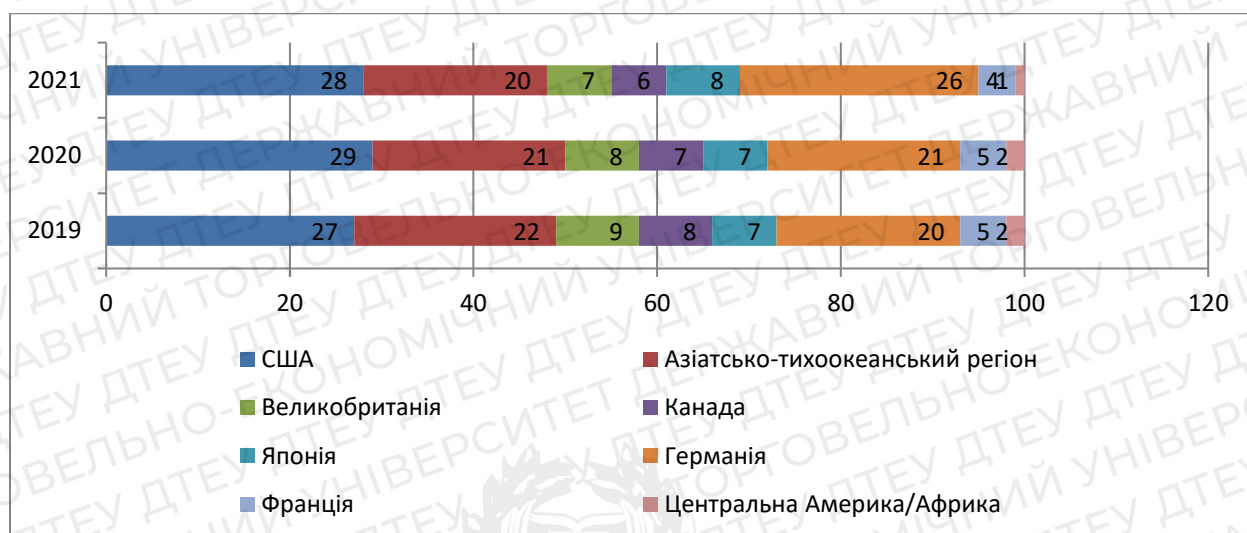
Рисунок 1.3. Динаміка структури імпорту продукції ТОВ «Епіцентр» за 2019-2021 роки за її видами

Джерело: розробка автора за даними <https://epicentrk.ua>

«Аптека 100+» — це новий напрямок у мережі «Епіцентр», який розвивається в торгових центрах — у 2020 році. Аптеки пропонують широкий асортимент ліків, вітамінів, біологічно активних добавок до їжі, товарів для матері та дитини, засобів гігієни та лікувальної косметики, засоби для реабілітації, трав'яні чаї та ароматичні масла. Нові аптеки зручно розташовані біля входу в ТЦ, що робить їх відвідування приємним та безпечним для покупців.

На рис.1.4. показано структуру імпорту мережі «Епіцентр К» щодо міжнародних постачальників.

Рисунок 1.4. Динаміка структури постачальників імпорту мережі «Епіцентр К» за 2019-2021 роки, %

Джерело: розробка автора за даними <https://epicentrk.ua>

Через пошкодження або повне знищення частини українського виробництва виникають проблеми з постачанням запланованих товарів, тому доводиться шукати нових постачальників, а також орієнтуватися на продажі з Німеччини, Туреччини, Нідерландів, Польщі та інших країн.

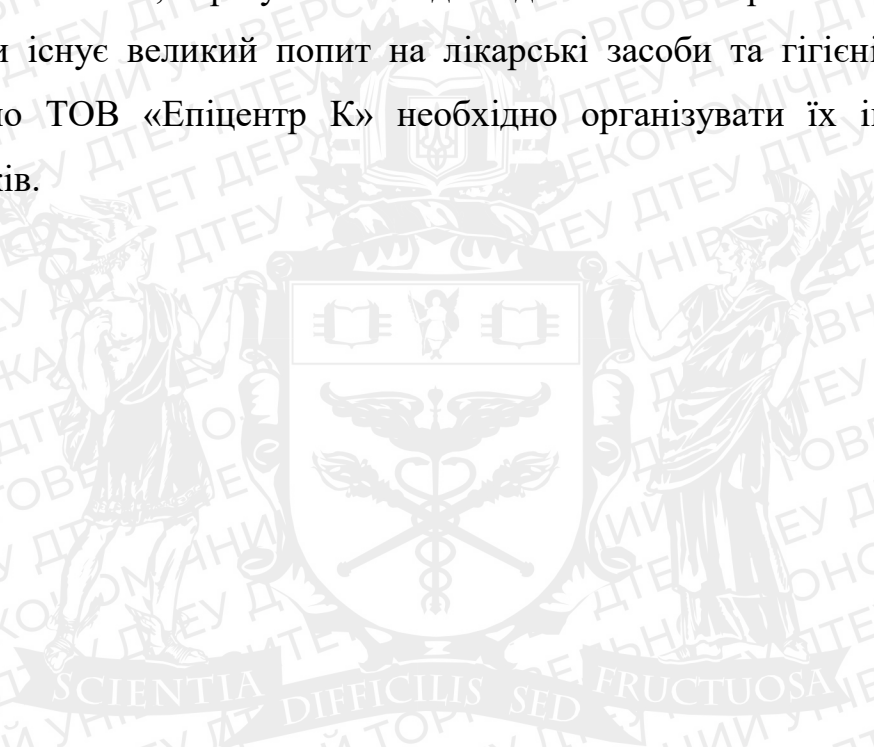
Таким чином, за період 2019-2021 років основні магазини мережі знаходилися на заході України: у Львові, Ужгороді, Чернівцях, Івано-Франківську. У центрі та на півдні країни, однак, були торгові центри, які забезпечували зручність продаж.

Що стосується інтернет-магазинів, то ще до початку війни спостерігався підвищений інтерес до військового одягу, автомобільного одягу та засобів особистої гігієни, ліків та медичного обладнання. На початку наступу солдати вимагали корм для тварин, бідони, сумки та переноски для тварин, газові балони, спальні мішки, надувні матраци, чайники, дитячі суміші та борошно. У квітні ситуація дещо змінилася. Окрім товарів першої необхідності та кормів для собак і котів, у категорії «Сад. Город» зросли продажі сковорідок, обробних дощок та світлодіодних ламп. Процвітають продажі плитки, кераміки та кросівок.

Зараз в ТОВ «Епіцентр К» очікують зростання попиту й на лікарські засоби та засоби гігієни.

Для уникнення можливого дефіциту мережа вже шукає можливості диверсифікувати постачання товарів першої необхідності та обладнання з Європи, зокрема з Польщі, Німеччини, Угорщини, Нідерландів, Туреччини та інших країн.

Таким чином, за результатами досліджень можна зробити висновок, що під час війни існує великий попит на лікарські засоби та гігієнічну продукцію, відповідно ТОВ «Епіцентр К» необхідно організувати їх імпорт із країн-виробників.

РОЗДІЛ 2

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ КРАЇНИ-КОНТРАГЕНТА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

2.1. Аналіз світового ринку ліків та медичних засобів

Ринок ліків та медичних засобів (РЛМЗ) - це економічні відносини між суб'єктами і факторами, пов'язані з обміном товарів і послуг лікарських засобів, в результаті яких створюються основні елементи ринку - попит, пропозиція і дохід. Для РЛМЗ її можна об'єднати в такі підсистеми:

- контрольнo-управлінська – сукупність центрів координації та контролю активності ринку;
- виробництво лікарських засобів і виробів медичного призначення та їх дистрибуція, у тому числі: вітчизняне виробництво, збутові та маркетингові підприємства, іноземні компанії, аптечна інформаційна підсистема, інтеграція спеціалізованих інформаційно-аналітичних видань, аналітичні компанії, бази даних тощо. професійні громадські організації (асоціації, профспілки тощо);
- прикладна підсистема представлена амбулаторною та стаціонарною;
- виробництво РЛМЗ, надання послуг, статистичних даних, інформації та даних дослідження ринку, потреб і переваг клієнтів.

Вплив економічних законів на РЛМЗ має свої особливості, які визначаються низкою чинників:

- 1) необхідність прийому ліків безпосередньо пов'язана зі здоров'ям і життям людини, отже, існує пріоритет у добробуті ліків, які показує особливості складу ресурсів та їх використання;
- 2) надання медичної допомоги населенню вимагає особистого контакту з лікарем і фармацевтом, з одного боку, і замовником (пацієнтом) з іншого;
- 3) неоднакові знання щодо фармако-терапевтичних властивостей ЛМЗ серед виробників, провізорів і споживачів, тому неможливо бути впевненим у справжньому недогляді споживача в РЛМЗ через його обмежені та марні знання;

4) у сфері фармації (і в системі охорони здоров'я загалом) зв'язок між витратами на персонал аптеки та їх кінцевим результатом не є чітко визначеним і не чітко відстежується через компетенцію персоналу аптеки та визначений соціальний характер, який, водночас, неможливо точно виміряти;

5) використання спеціальних методів господарювання на РЛМЗ ґрунтується на необхідності поєднання економічної ефективності та соціальної справедливості;

6) РЛМЗ є розвиненим ринком з високим рівнем конкуренції та постійно зростаючими витратами на дослідження та розробки.

Виходячи із соціально-економічної характеристики медичних ресурсів, слід підкреслити актуальну потребу повноцінного розподілу лікарських засобів та медичних ресурсів:

- регулярний моніторинг наявності основних (необхідних) медичних ресурсів; обсяг їх використання в стаціонарних і амбулаторних умовах;
- вдосконалення існуючих методів оплати ліків шляхом розподілу витрат і фінансування страхування;
- контролювати підтвердження вживання тих чи інших препаратів під час лікування тощо.

Світовий РЛМЗ - це складне, багатопланове, багатифункціональне утворення з високими темпами зростання виробництва, продажів і, відповідно, показників прибутку. Ці причини узгоджуються з визначенням ЛМЗ як продукту, використання якого зростає незалежно від економічних і політичних умов. На три фармацевтичні регіони світу (США, Європу та Японію) припадає близько 80% усієї фармацевтичної продукції. Хоча Китай, Індія, Бразилія та Туреччина є високорозвиненими, на РЛМЗ США є найшвидше розвинутим у світі.

Ринок ліків та медичних засобів є сектором світової економіки, що динамічно розвивається. Це зумовлено зростанням ємності світового ринку ліків, стрімким розширенням асортименту препаратів. Тому, незважаючи на загальний

спад світової економіки в останні роки, ринок ліків та медичних засобів продовжує розвиватися.

Світовий ринок ліків та медичних засобів початку 21 століття можна охарактеризувати як співпрацю чотирьох учасників цього сегменту:

- продавців і виробників різноманітних товарів для здоров'я;
- дослідників, які займаються створенням і впровадженням нових ліків для лікування;
- лікарів, які виписують рецепти і продукти;
- споживачі, які купують продукти безпосередньо.

Унікальність ринку виражається в функціях, якими він наділений. Перш за все, це забезпечення населення доступними ліками та збереження здоров'я всіх членів суспільства в межах їхніх можливостей.

Споживання ліків залежить від низки факторів, таких як рівень розвитку медицини в різних країнах, організація та економічна життєздатність систем охорони здоров'я, культурне та соціальне середовище суспільства, активність виробників ліків на ринку тощо, мислення та дії пацієнтів, споживачів.

У деяких розвинених країнах спостерігається надмірне споживання ліків.

У таблиці 2.1 наведено дані щодо світового споживання ліків на одного жителя за рік у окремих країнах світу.

Таблиця 2.1

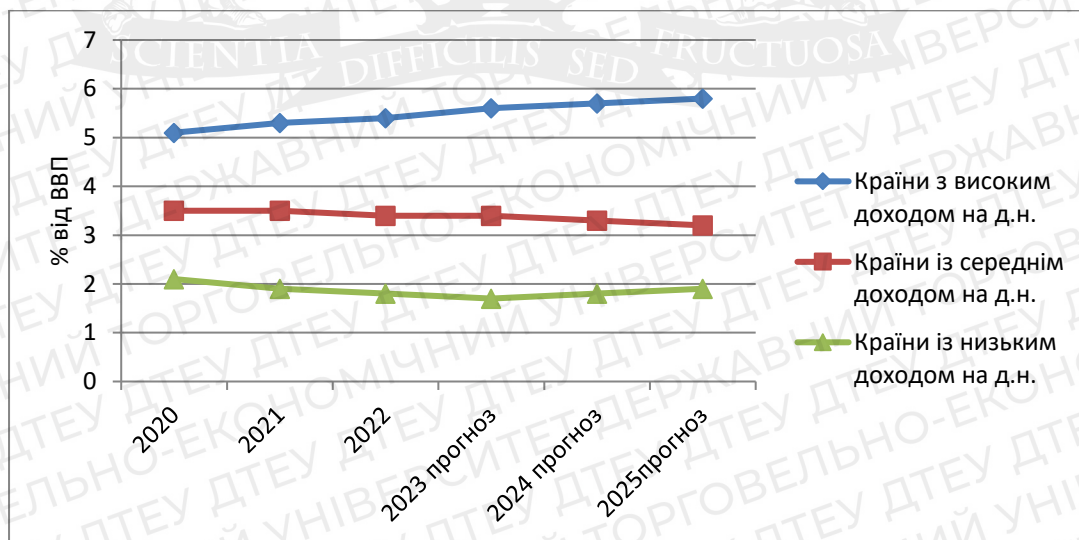
Показники світового споживання лікарських та медичних засобів на людину за рік

Сума, долари США	Країни
Понад 250	Японія, США, Німеччина, Бельгія, Франція, Швейцарія
100-250	Швеція, Фінляндія, Нідерланди, Данія, Італія, Іспанія, Велика Британія, Ірландія, Португалія, Греція, Аргентина, Канада
50-100	країни ЄС: Польща, Чехія, Угорщина, Болгарія

Джерело: розробка автора за даними [58]

Громадяни країн з вищим доходом на душу населення відповідно витрачають на ліки більше, ніж громадяни країн з низьким рівнем доходу. Нині доходи громадян країн, що розвиваються, майже в 10-15 разів нижчі за доходи громадян економічно розвинених країн. Водночас, на думку експертів, показник споживання ліків на жителя слід оцінювати разом із ВВП на жителя.

На рис.2.1 показано державні витрати на охорону здоров'я по розвинутих країнах.

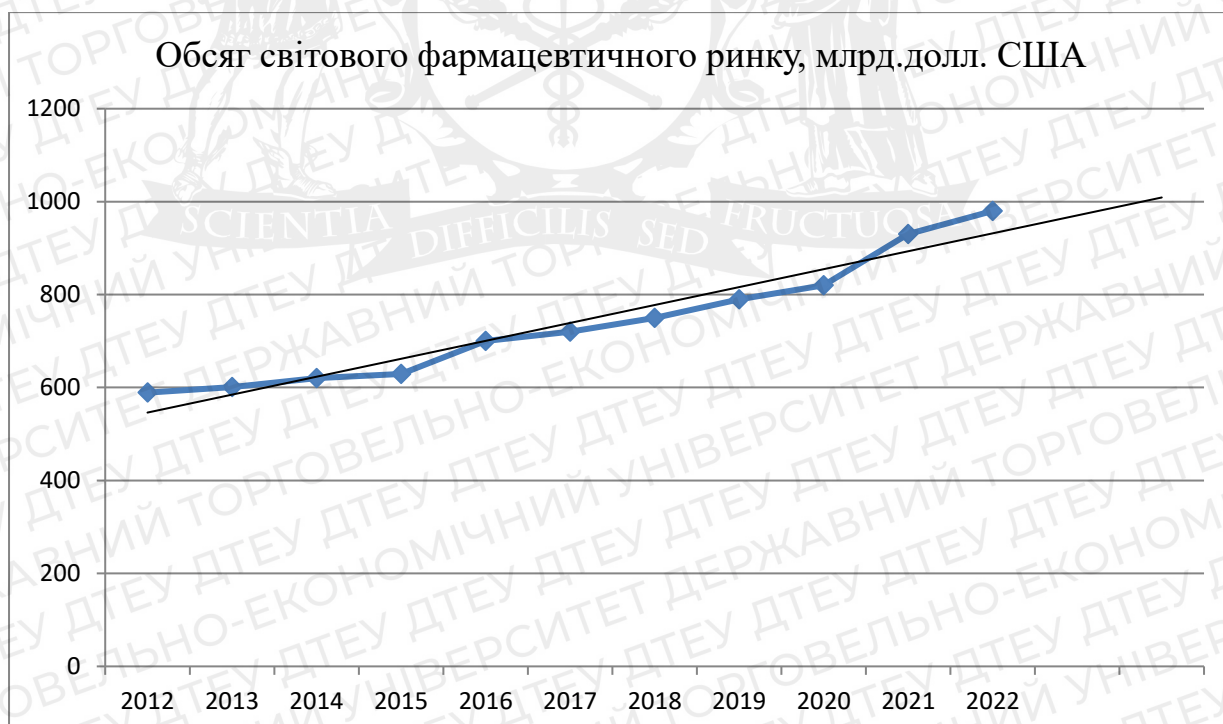
Рисунок 2.1. Державні витрати на охорону здоров'я по розвинутих країнах, % від ВВП

Джерело: розробка автора за даними [71]

За оцінками з різних джерел, існує залежність між ступенем державних асигнувань на охорону здоров'я та обсягом ВВП (ВНП). Аналізуючи дані на рис.2.1, можна зробити висновок, що зі зростанням ВВП зростають державні витрати в сегменті охорони здоров'я.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, в США близько 14% ВВП припадає на інвестиції в охорону здоров'я, в Європі цей показник коливається від 6 до 9%. Витрати на охорону здоров'я в Україні не перевищують 3% ВВП, що значно нижче відповідних показників у розвинених країнах. Згідно з рекомендаціями ВООЗ, державні витрати на охорону здоров'я не повинні бути нижчими 6-9% ВВП.

У 2022 році обсяг ринку перевищив 0,98 трлн. США, то в 2023 році очікується обсяг продажів не менше 1,2 трлн. США, а до 2024 року світовий ринок ліків та медичних засобів буде далі зростати (динаміка ринку проілюстрована на рис.2.2).

Рисунок 2.2. Динаміка розвитку світового ринку ліків та медичних засобів з 2012 по 2022 роки та прогноз на 2 періоду (лінія тренду)

Джерело: розробка автора за даними [71]

Виходячи з даних на рис.2.2, середній темп зростання за спостережуваний період становив 6,3%.

Існує кілька причин зростання ринку ліків та медичних засобів:

1. Загальне зростання захворюваності внаслідок погіршення екологічної обстановки, прогресування захворювання та посилення впливу техногенних факторів;

2. Тенденція «старіння населення» промислово розвинених країн.

Географічна структура світової фармацевтичної промисловості включає окремі регіональні сегменти: ринки розвинутих країн (Західної Європи, Японії, Північної Америки), швидкозростаючі ринки країн з економікою, що розвивається, і решти світу.

Двадцятка найбільших компаній із виробництва ліків та медичних засобів зосереджена в основному в США і Західній Європі. Вони складають так звану велику фармацевтичну групу з обсягом продажів понад 500 мільярдів доларів США та понад 70 млрд. доларів США на дослідження та розробки.

У табл.2.2 наведені прибутки найбільших фармацевтичних компаній з 2022 року.

Таблиця 2.2

Прибуток найбільших фармацевтичних компаній станом за 2019-2021 роки (прибуток, млрд. дол. США)

Найменування компанії	Країна походження	2019	2020	2021
Johnson&Johnson	США	60,4	66,3	69,3
Novartis	Швейцарія	49,0	43,9	47,9
Roche	Швейцарія	44,3	43,6	42,3
Pfizer	США	43,7	48,0	51,6
Sanofi	Франція	38,1	41,9	40,1
GlaxoSmithKline	Великобританія	37,4	38,1	39,1
Merck&Co.	США	37,3	41,0	44,0
BayerHealthCare	Германія	22,0	24,2	26,0
AstraZeneca	Швеція- Великобританія	21,8	20,9	21,7
EliLilly	США	19,6	21,5	23,1

Джерело: розробка автора за даними [20]

Американські компанії Johnson&Johnson, EliLilly, швейцарські Novartis і Roche, німецька Bayer Health Care і британська Glaxo Smith Kline за розглянутий період зуміли збільшити свої доходи.

Чистий прибуток Bayer зріс на 7,6% порівняно з попереднім роком, тоді як чистий прибуток Johnson&Johnson збільшився на 6,7%.

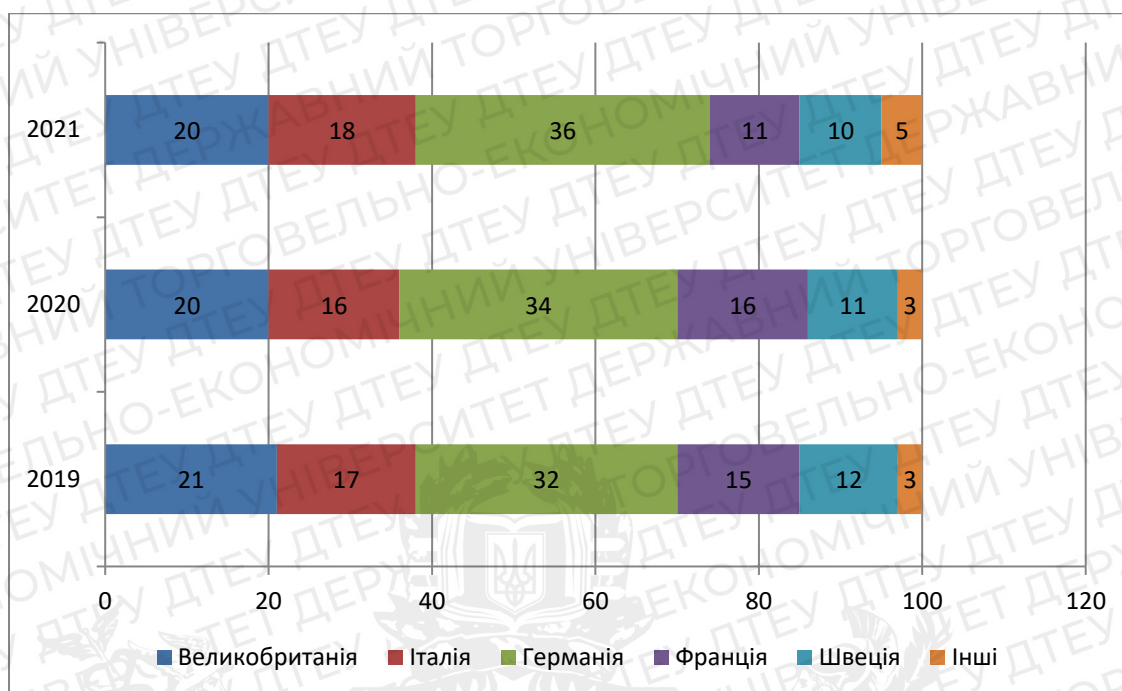
Асортимент лікарських засобів, які виробляють ці компанії, досить широкий: від близько 4,5 тис. найменувань в Німеччині та до 30 тис. дол. США.

Серед нових препаратів, які поповнили пропозицію ринку, – препарати для лікування грибкових та бактеріальних інфекцій, препарати для лікування гіпертонії, безсоння та психологічних розладів, знеболюючі, препарати для лікування пухлинних захворювань, атеросклерозу, вірусних інфекцій, розладів нервової системи. імунна система людини тощо.

Однією з найбільш характерних рис фармацевтичної галузі є висока частка витрат на дослідження та розробки, тобто витрати на розробку та виведення на ринок інноваційних ліків. Вартість процедури оцінюється в один мільярд доларів США, скільки вона триватиме 10-15 років. Більшість препаратів у розробці акумулюють представники BigPharma.

Географічно розвиток сегменту досліджень і розробок світової фармацевтичної промисловості дуже неоднорідний. Структуру ринку ліків та медичних засобів країни за кількістю компаній, які працюють у сфері досліджень і розробок, за 2019-2021 роки у % наведено на рис.2.3.

Виходячи з аналізу рис.2.3, лідером у цій оцінці у країнах ЄС є Німеччина – на неї припадає половина від загальної кількості компаній, які займаються розробкою та впровадженням інноваційних ліків. Європейські країни володіють 15% міжнародних компаній, що працюють у сегменті досліджень і розробок. Особливу позицію виділяють Велика Британія, Франція та Німеччина.

Рисунок 2.3. Географічна структура ринку виробництва ліків та медичних засобів (ЛМЗ) за кількістю компаній, що працюють у сфері досліджень і розробку країнах ЄС за 2019-2021 роки, %

Джерело: розробка автора за даними [32]

Таким чином, найбільше зростання компаній, що виробляють ліки у країнах ЄС є у Німеччині (до 36%) та Великобританії (до 20%).

Проте на фоні розвитку інноваційних технологій у медицині існують певні протиріччя. Ринки країн, що розвиваються, переживають стрімке зростання - частка фармацевтичного виробництва зростає, незважаючи на нижчий рівень виробництва інтенсивного виробництва в цих країнах. При цьому вироблена продукція не є інноваційною продукцією, отриманою в результаті тривалих досліджень – це, перш за все, БАДи, які не потребують таких великих витрат на своє виробництво.

БАДискладають пряму конкуренцію інноваційним препаратам. В останні роки спостерігається тенденція збільшення продажів натуральних препаратів порівняно з продажами інноваційних брендів. Найбільша частка продажів БАДів зафіксована в Італії, де БАДи становлять 50% проти 7,6% інших препаратів.

Основним постачальником ліків в Україну є Німеччина. До країни імпортовано ліків на 51,9 млн. доларів, на другому місці Франція з показником

22,2 млн. доларів, на третьому Індія. Імпорт ліків до Індії протягом січня-лютого цього року досяг \$18,9 млн., а було імпортовано ліків на \$157,5 млн.

За результатами досліджень, було виявлено, що:

– світовий ринок ліків та медичних засобів є невід'ємною частиною функціонування сучасного постіндустріального суспільства. Унікальність ринку виявляється не лише у високих фінансово-економічних показниках, порівнянних з міжнародними корпораціями в інших сферах діяльності, а насамперед у соціальній спрямованості його функціонування, спрямованій на задоволення найважливішої потреби сучасної людини – потреби в берегти і зберігати своє здоров'я;

– ефективність ринку, тобто забезпечення населення ліками та надання належної медичної допомоги, оцінюється різними показниками, наприклад, часткою державних витрат на охорону здоров'я у ВВП. На думку експертів, чим вища частка державних витрат на охорону здоров'я у ВВП, тим краща якість медичної допомоги в тій чи іншій державі (на думку експертів ВООЗ, цей показник повинен коливатися в межах 6-9%);

– у короткостроковій перспективі тенденція зростання світового ринку ліків та медичних засобів збережеться. За останнє десятиліття зростання склало 6,3%, незважаючи на коливання світової економіки. Виробничі потужності в останнє десятиліття були зосереджені в трьох основних регіонах: США, країни ЄС і Японія;

– витрати фармацевтичних корпорацій у сфері досліджень і розробок високі у порівнянні з їх прибутками. На цьому ж фоні зростає виробництво відтворених натуральних препаратів замість інноваційних продуктів. Це зумовлює зростання активності на ринках Латинської Америки та Азії.

2.2. Обґрунтування доцільності імпорту лікарських засобів до України

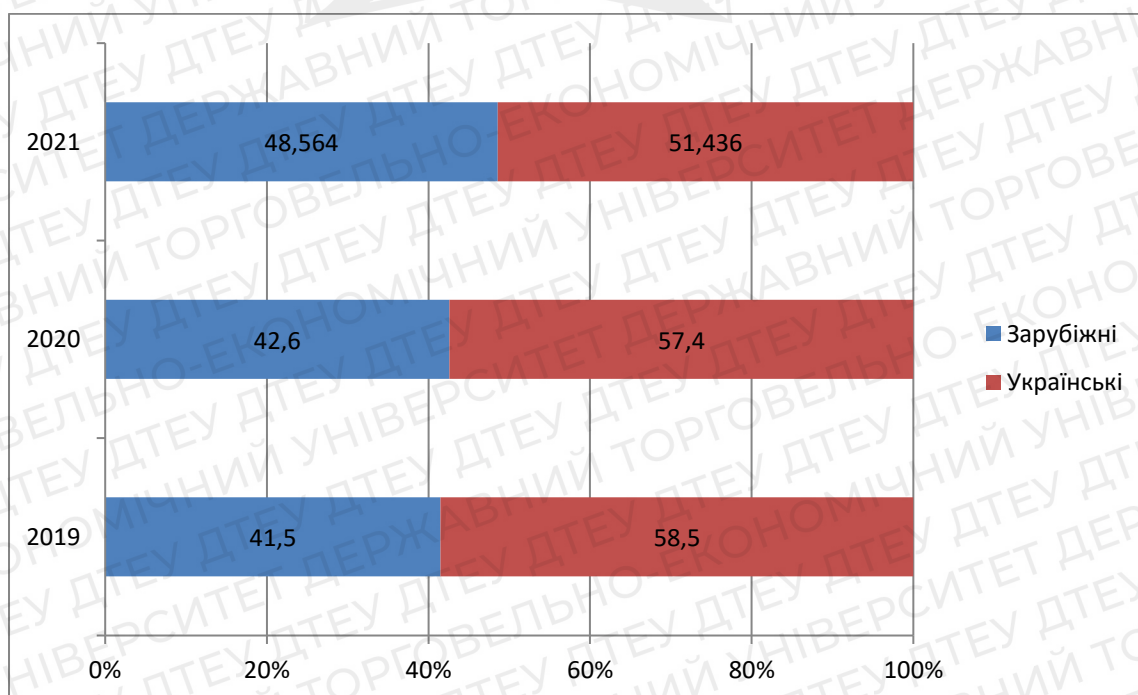
Сьогодні вітчизняна фармацевтична галузь включає виробництво лікарських засобів і виробів медичного призначення, оптову та роздрібну

торгівлю, спеціалізоване зберігання та дистрибуцію через налагоджену збутову мережу через аптечні заклади та починає інтегруватися у сферу надання медичних послуг.

Отже, кожна з компаній, що займається роздрібною торгівлею лікарськими засобами, може розширити сферу своєї діяльності на фармацевтичному ринку, враховуючи існуючі сфери та тенденції розвитку в Україні, що потребує прийняття відповідних стратегічних рішень щодо диверсифікації та, відповідно, розвиток мотивації до їх виконання.

При цьому диверсифікація можлива не тільки в роздрібному сегменті ринку збуту, але і в госпітальному. Стан економіки, як фактор зовнішнього середовища, що впливає на розвиток ринку ліків та медичних засобів і, відповідно, діяльність компаній цієї галузі, характеризується з точки зору умовного поділу на два періоди: піднесення (до початку світової економічної кризи) та її спад.

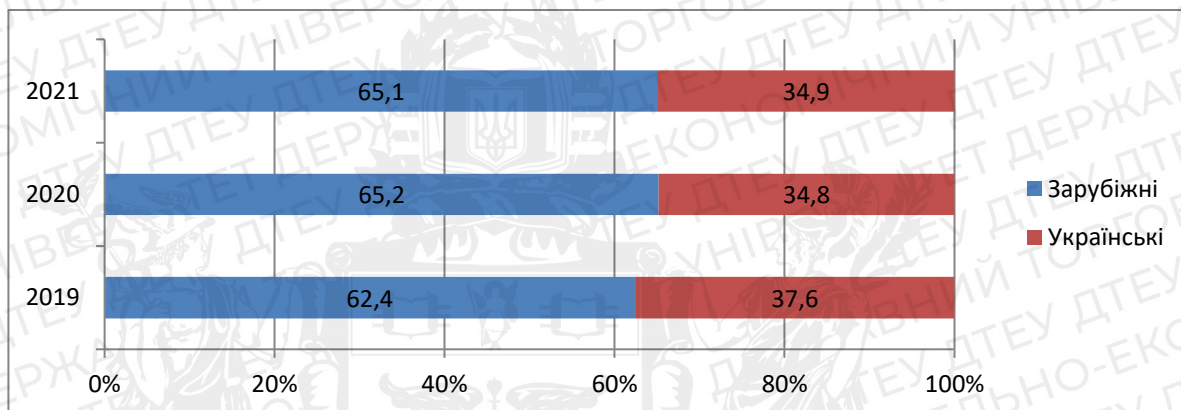
Розглянемо динаміку структури продажу товарів ЛМЗ українського і зарубіжного виробництва (за місцем виробництва) в грошовому і натуральному вираженні за підсумками періоду 2019-2021 роки. (рис.2.4-2.5).

Рисунок 2.4. Структура продажу ЛМЗ (за місцем виробництва) у натуральному вираженні за підсумками періоду 2019-2021 роки

Джерело: розробка автора за даними аналітичної системи [53]

Отже, за даними рис.2.5. у структурі продажів ліків за 2019-2021 роки в натуральному вираженні практично за всіма їх видами більшу частку мають вітчизняні виробники.

Рисунок 2.5. Структура продажу ЛМЗ (за місцем виробництва) в грошовому вираженні за підсумками 2019–2021 рр.

Джерело: розробка автора за даними аналітичної системи [53]

Отже, за даними рис.2.5. у структурі продажів ліків за 2019-2021 роки в грошовому вираженні більшу частку мають зарубіжні постачальники ліків.

Таким чином, всі компанії, які займаються торгівлею ліками в Україні, повинні враховувати прогноз розвитку ринку ліків та медичних засобів, враховуючи такі тенденції:

- придбання імпорتنих ліків, а отже, орієнтація споживачів на більш дешеві вітчизняні ліки та лікарські продукти;
- підвищення вимог споживачів до якості ліків, незважаючи на те, що вони дешевші та замінені українськими аналогами.

Аналіз стану ринку ліків та медичних засобів України дає підстави характеризувати його як складну, багаторівневу динамічну систему.

Серед факторів, що обмежують його зростання, можна виділити сильну фрагментацію, незбалансованість зростання ринку в грошовому та фізичному

вираженні, перевищення пропозиції над попитом, недостатнє використання потенціалу ресурсів. Проте наявність сприятливих умов і ресурсів створює передумови для створення якісного, високорозвиненого, конкурентоспроможного ринку ліків та медичних засобів України.

Найбільшим постачальником ліків на РЛМЗ України серед країн ЄС є Німеччина – до 50 млн. дол. США на рік.

На процеси, що відбуваються сьогодні на РЛМЗ України, впливають зовнішні та внутрішні чинники, такі як економічна та політична нестабільність у країні, відсутність реальних реформ у системі охорони здоров'я за останні 20 років, консолідація виробництва компанії, непрозорість системи реєстрації ліків, відсутність системних інвестицій у промисловість, спроби державних службовців керувати, а не регулювати поточні процеси.

Ключовими характеристиками РЛМЗ України, які визначають його перспективи, є:

- низьке споживання ліків на душу населення (близько 50 дол. США на рік);
- високий рівень конкуренції серед фармацевтичних компаній з відносно невеликим обсягом ринку;
- дисбаланс зростання ринку з монетарної та фізичної точки зору; низька частка інноваційних ліків;
- низька прибутковість бізнесу;
- відсутність державного фінансування;
- недостатня сертифікація виробництва фармацевтичної продукції відповідно до вимог GMP.

Таким чином, можна зробити висновки щодо сучасного стану ринку ліків та медичних засобів країн з ринковою економікою. Вона характеризується такими особливостями:

1. Фармацевтична промисловість складається з двох секторів із суттєво відмінною економікою та бізнес-стратегією. Перший – наукомісткий (інноваційний), який характеризується використанням патентів, торгових марок,

агресивною рекламою і, як наслідок, високою рентабельністю (в середньому близько 13%, в окремих випадках до 40-50% і більше) . Другий – сектор відтворюваної продукції, який мало чим відрізняється від виробництва більшості споживчих товарів і є відносно збитковим (5-10%). Критерієм оцінки ефективності в обох секторах є частка експорту.

2. Конкуренція в інноваційному секторі переважно проявляється не у формі зниження цін, а у формі розробки та впровадження нових препаратів, які характеризуються високою ефективністю та безпекою.

3. Створення, виробництво та продаж сучасних лікарських засобів відбувається в приватному секторі (включаючи клінічні випробування нових лікарських засобів). Ці процеси мають міжнародний характер, а не лише в межах однієї країни чи регіону. Роль державних органів полягає у розробці вимог до ефективності, безпеки та якості вироблених лікарських засобів. У багатьох країнах ціни на ліки також регулюються державними органами.

4. Міжнародний характер розробки, дослідження, виробництва та дистрибуції ліків та медичних засобів проявляється здебільшого не у вигляді прямого експорту, який, за деякими даними, становить лише 16-17% закордонних продажів, а переважно у вигляді інвестицій. за кордоном. Важливу роль у міжнародному економічному та науково-технічному співробітництві в цій сфері відіграє продаж наукових досягнень.

Але, у сучасних умовах доцільним буде саме імпортування ліків із провідних країн-виробників ЄС (Німеччина), тому, що наразі економіка нашої країни переживає спад в результаті бойових дій зі сторони країни-агресора.

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО РІШЕННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІМПОРТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДО УКРАЇНИ З НІМЕЧЧИНИ

3.1. Організаційне забезпечення імпорту ліків та медичних засобів з Німеччини до ТОВ «Епіцентр К»

ТОВ «Епіцентр К» — це комплексна система, об'єднана в один процес для управління матеріалами, послугами та супутніми потоками в організації (рис. 3.1).

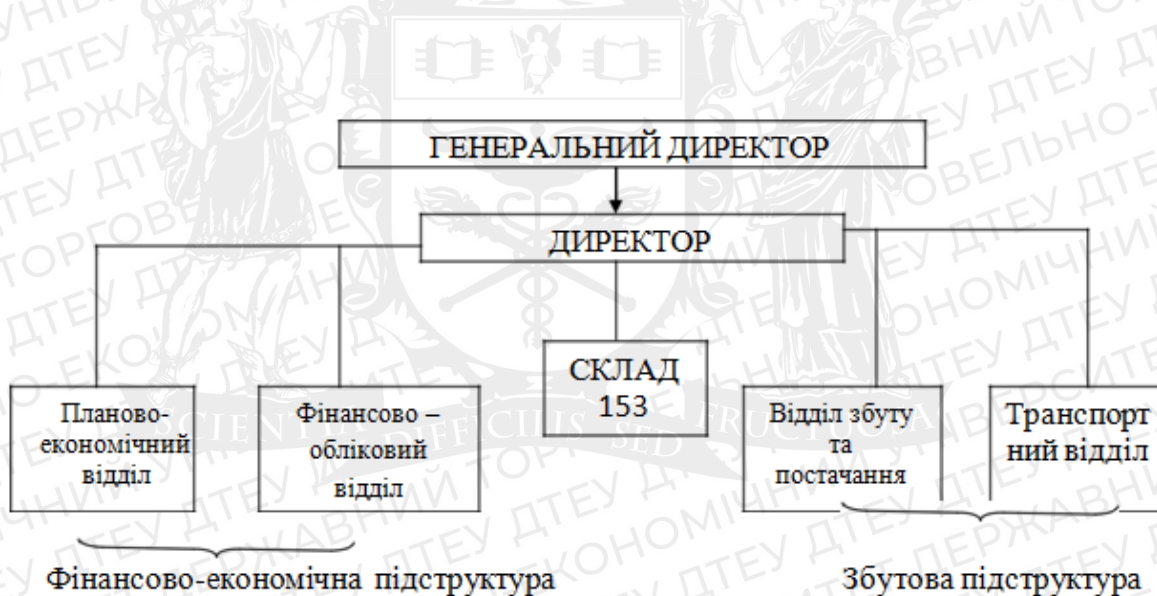

Рисунок 3.1 Організаційна структура ТОВ «Епіцентр К».

Джерело: складено за даними ТОВ «Епіцентр К»

На рисунку 3.1 чітко видно, що організаційна структура ТОВ «Епіцентр К» є дивізіональною структурою, яка поєднує в собі лінійну та функціональну структури. Забезпечує більш тісні стосунки зі споживачами. Прискорити реакцію організації на зовнішнє середовище. Однак, оскільки дивізіональна структура призвела до звільнення персоналу в центрі та на місці, ТОВ «Епіцентр

К» (як компанія з іншою географією дистрибуції та широким асортиментом продукції) помилилася, замінивши «Швидкі та гнучкі рішення» з регіональних офісів.

Операційний цикл ТОВ «Епіцентр К» складається з трьох кроків:

Крок 1 Придбання ТОВ «Епіцентр К» Оскільки компанія має значну частину зовнішніх постачальників. Тому цей процес і називається у сфері роздрібної торгівлі, в якій працює ТОВ «Епіцентр К», загальноживаним словом «закупівля». Тому що компанія продає тільки продукцію і не використовує недостатньо доступні матеріали. Основною метою є організація торгівлі через закупівлі з мінімальними сукупними витратами, що складається з: прогнозування попиту; планування закупівель Вибір джерела закупівлі, пропозиції, розміщення замовлення, транспортування, прийому, перевірки, складу тощо.

Етап 2. Організація внутрішніх заходів у філіях ТОВ «Епіцентр К» забезпечує обробку товарних потоків, починаючи з надходження товару в магазин і закінчуючи всією підготовкою до продажу. Він включає такі функції: приймання товарів за кількістю та якістю, зберігання, фасування та пакування товарів. пересування і представлення в торговому залі магазину, організація складських приміщень і т. д. Ці дії являють собою продовження виробничого процесу в зоні обігу без участі покупця і безпосередньо впливають на споживчі характеристики товару.

Поставки на склади магазину здійснюються з центрального складу ТОВ «Епіцентр К».

Крок 3 Дистриб'юторська організація ТОВ «Епіцентр К», яка включає такі функції, як дослідження попиту та вибір товару. вибір форми та організації продажу, касового обслуговування, доставки запасів (Включаючи упаковку товарів і перевірку придатності) і обслуговування (доставка замовлень).

Відділ продажів ТОВ «Епіцентр К» пов'язаний з такими функціями відділу, як закупівлі, продажі та збут і маркетинг. Закупівлі та продажі аналізують попит і гарантують збут товару.

ТОВ «Епіцентр К» слідує перспективному напрямку міжнародних морських перевезень і здійснює власний імпорт без посередників. Це призводить до оптимізації витрат і зниження кінцевої вартості продукту.

Центральний склад прийому та доставки власних та орендованих автомобілів ТОВ «Епіцентр К» співпрацює тільки з надійними та перевіреними водіями:

- "A.P. Moller-MaerskGroup" Це найбільший у світі контейнерний перевізник з 1996 року.
- «СМА СGM» – судноплавна компанія, яка займається морським та наземним транспортом
- ТОВ «Транс-сервіс», ТОВ «Орлан-Транс Груп», ТОВ «Намортранс», ТОВ «Екватор-Експрес», ТОВ «Інар+» тісно співпрацюють з компаніями, які вивчають сферу міжнародних автомобільних перевезень.

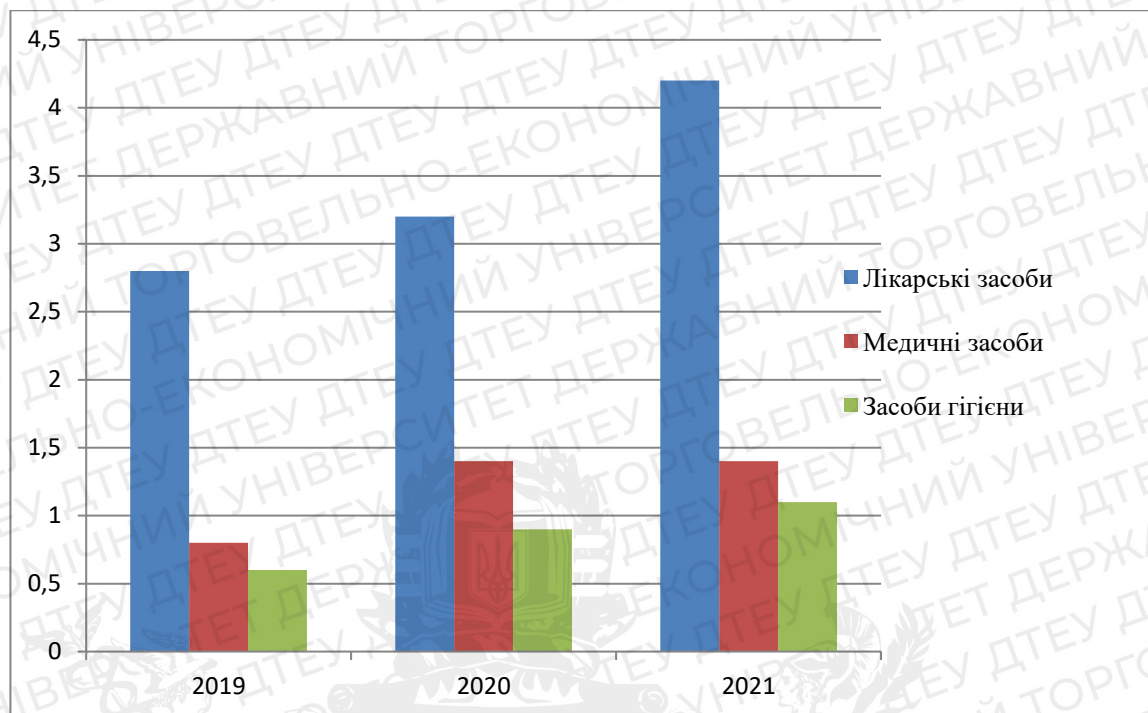
На ТОВ «Епіцентр К» та вищезазначені контрагенти поширюються нормативно-правові акти Міністерства транспорту України. «Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільними дорогами України» [5]

Вантажні маршрути зазвичай є найефективнішим способом організації перевезень ЛМЗ з Німеччини, що сприяє швидкому руху вантажівок при правильному та раціональному використанні.

Маршрутизація ТОВ «Епіцентр К» полягає в створенні маршрутів руху, які відповідають транспортним умовам і є більш економічно вигідними для організації. Це тому, що можуть статися несподівані ситуації, наприклад, великі черги на кордоні та необхідність доставити товар вчасно. Зосередження на швидкості, уникаючи фінансових вигод

Вибір маршруту зазвичай залежить від розташування місця розвантаження

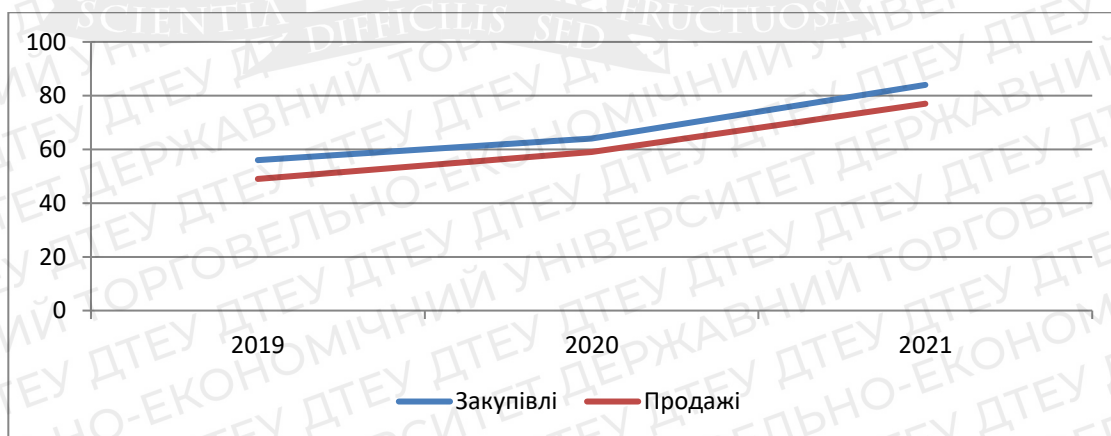
На рис.3.2. показано сегментацію видів товару, який транспортується автомобільними перевезеннями у ТОВ «Епіцентр К» у 2019-2021 роках.

Рисунок 3.2. Сегментація видів ЛМЗ у ТОВ «Епіцентр К» у 2019-2021 роках, %

Джерело: складено за даними ТОВ «Епіцентр К»

Визначимо статистику закупівель та реалізації ЛМЗ на ТОВ «Епіцентр К» міста Києва(рис.3.3).

Рис. 3.3. Динаміка закупівель і продажів ЛМЗ у ТОВ «Епіцентр К», 2019-2021 роки, %

Джерело: складено за даними ТОВ «Епіцентр К»

Необхідно враховувати, що велика кількість товарів повинна десь зберігатися, якщо такий тип планування продажів не вдається.

ТОВ «Епіцентр К» має 4 розподільні центри в Києві, Одесі, Харкові та Запоріжжі.

Охарактеризуємо розподільчі центри міста Києва та виберемо їх для подальшої діяльності при залізничних перевезеннях побутових вантажів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Характеристика розподільчого центру ТОВ «Епіцентр К» у місті Києві

Показник	Значення
S	160 790 м ²
H	13,5 м
C ⁰	від -17 С до +26 С
Наявність комунікацій	Присутні

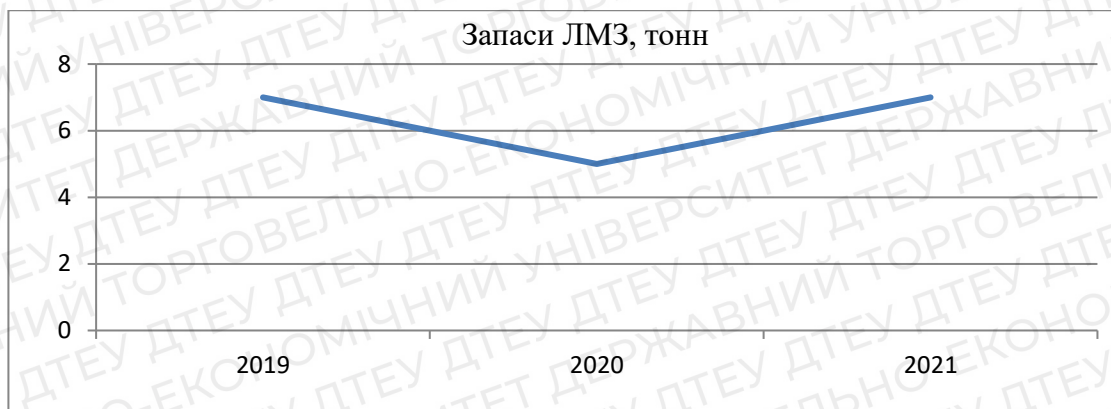
Джерело: складено за даними ТОВ «Епіцентр К»

Саме для роздрібних компаній розподільчі центри є великою перевагою. Це тому, що цим компаніям не потрібно зберігати свою продукцію на окремих складах. Але ви можете в будь-який час забрати необхідну суму в найближчому розподільчому центрі.

Тому чим більший розподільчий центр, тим краще. Чим краще і швидше товар доставляється від виробника до кінцевого споживача.

Розподільні центри обслуговують два потоки - вхідний і вихідний. Першочерговим завданням розподільчого центру є прийом великої кількості вантажів з різних місць, і розповсюджує цей продукт невеликими партіями для роздрібною торгівлі.

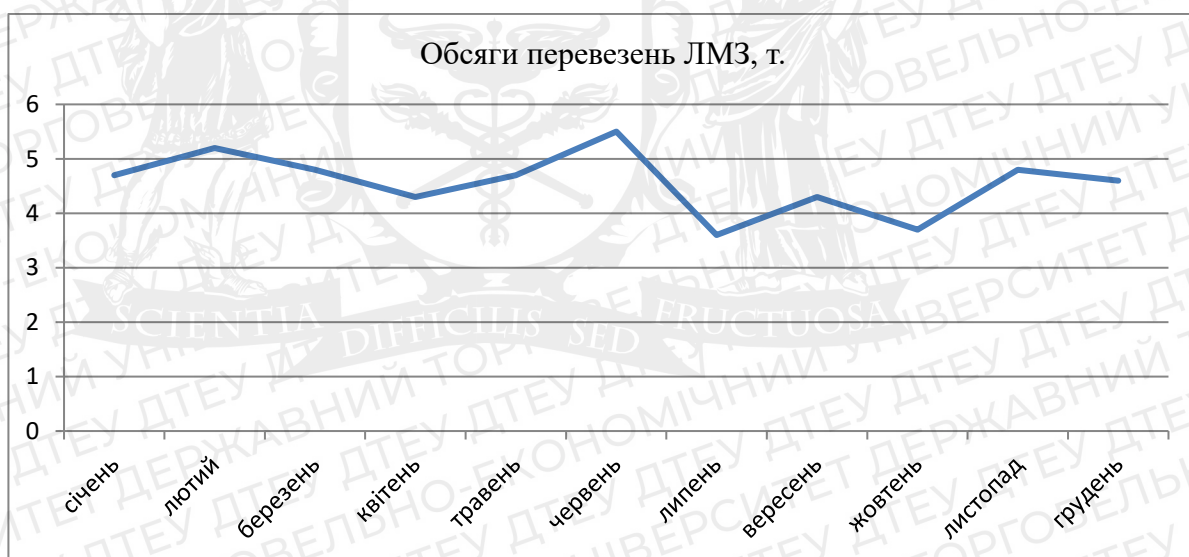
На всю площу розподільчого центру може розміститися перепродажний склад ЛМЗ (див. рис. 3.4).

Рисунок 3.4. Динаміка складських запасів ЛМЗ у ТОВ «Епіцентр К», 2019-2021 р

Джерело: складено за даними ТОВ «Епіцентр К»

Щодо частоти замовлень та перевезень ЛМЗ з Німеччини до Києва, то це відбувається кожного місяця (рис.3.5).

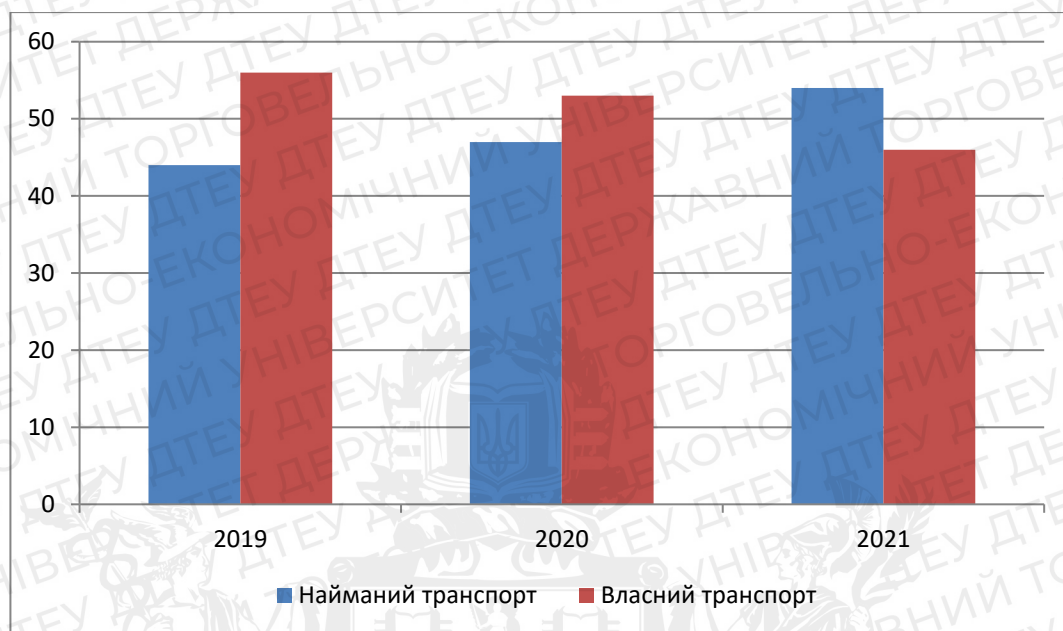

Рисунок 3.5. Частота замовлень та об'єми ЛМЗ ТОВ «Епіцентр К» у 2021 році

Джерело: складено за даними ТОВ «Епіцентр К»

Укладаючи угоди з компаніями, що надають послуги міжнародних перевезень, наприклад «A.P. Moller-Maersk Group» та «СМА СGM», завжди погоджуються умови доставки на основі Інкотермс, між ТОВ «Епіцентр К» та компаніями СРТ (CarriagePaidTo) завжди використовується, що означає, що транспортування оплачено, постачальник несе відповідальність за товар до проходження ним митної процедури.

На рисунку 3.6 показано частку власного та орендованого транспорту під час перевезень ТОВ «Епіцентр К» з Німеччини до Києва.

Рисунок 3.6. Частка власного та найманого транспорту при перевезенні з Німеччини до Києва ТОВ «Епіцентр К», 2019-2021 роки, %

Джерело: складено за даними ТОВ «Епіцентр К»

Процесом перевалки та відправлення вантажів безпосередньо до розподільного центру міста Києва займається ТОВ «Епіцентр К», яке орендує транспорт або використовує власний транспорт. З великої кількості контрагентів ми вибираємо, наприклад, ТОВ «Галтранс» і розраховуємо вартість транспортування контейнерного вантажу автомобільним транспортом за рік.

Тариф транспортно-експедиторських компаній змінюється щомісяця, беремо середній показник - 17,4 грн/км при перевезенні 20 тонн вантажу, у вартість входить транспортування вантажу від порту до вантажівок.

3.2. Прогнозна оцінка імпорту лікарських засобів ТОВ «Епіцентр К»

«Байер» (Bayer) — найбільший у світі хіміко-фармацевтичний концерн, що складається з трьох концернів (BayerMaterialScience, BayerCropScience і BayerHealthCare) і трьох сервісних компаній (BayerBusinessService, BayerTechnologyService і Currenta). Концерн Bayer випускає більше 5000 найменувань продукції і має понад 316 підрозділів по всьому світу.

«Байер» – це міжнародна компанія, що працює в сферах охорони здоров'я та сільського господарства. Продукти й послуги компанії спрямовані на благо людей і покращення якості їхнього життя. «Байер» дотримується принципів сталого розвитку та є соціально та етично відповідальною компанією.

«Байер» в Україні є частиною глобального концерну «Байер АГ» (Bayer AG) із штаб-квартирою в Леверкузені (Німеччина). В Україні компанія розпочала роботу з 1992 року. Близько 700 професійних співробітників працюють для того, щоб представити інноваційні продукти та знання про них для українських споживачів. «Байер» в Україні представлений такими напрямками: фармацевтичний підрозділ.

Компанія «Байер» є одним із світових лідерів у сфері виробництва інноваційних лікарських засобів та фармацевтичної продукції. Місія компанії полягає в дослідженні, розробці, виробництві та продажу інноваційних продуктів, які покращують здоров'я та якість життя людей у всьому світі.

Штаб-квартира фармацевтичного підрозділу знаходиться в Берліні, а дослідницькі центри та заводи розташовані в різних країнах світу: Німеччина (Берлін, Вупперталь, Кельн), США (Сан-Франциско, Берклі, Уїппані, Бостон), Фінляндія (Турку), Норвегія (Осло), Японія (Токіо, Осака), Китай (Пекін).

Діяльність фармацевтичного підрозділу Bayer в Україні зосереджена на наступних терапевтичних групах:

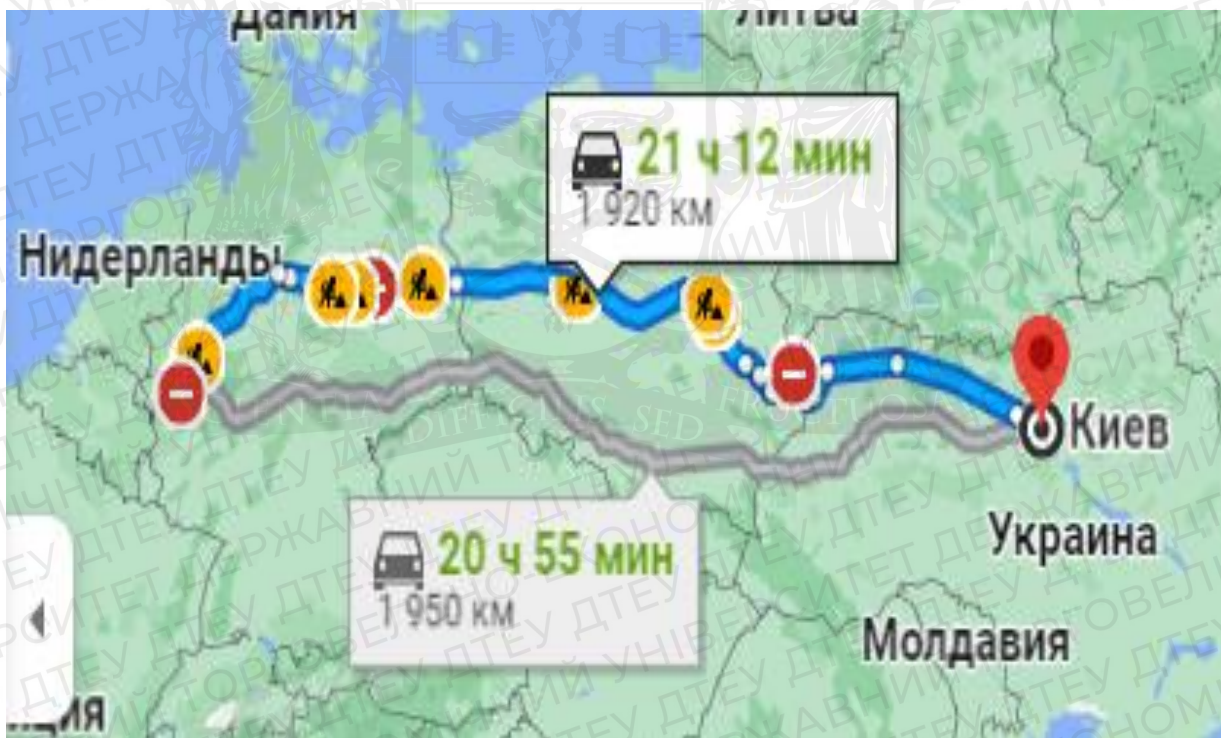
- рецептурні препарати в галузі кардіології та охорони здоров'я жінок;

– спеціалізовані лікарські препарати для лікування онкологічних, гематологічних та офтальмологічних захворювань;

– продукція для радіології: контрастні речовини та автоматичні інжектори для рентгено-хірургії, позитронно-емісійної томографії, комп'ютерної та магнітно-резонансної томографії (КТ, МРТ).

Відділ клінічних досліджень є частиною фармацевтичного підрозділу Bayer в Україні. Основним завданням відділу є організація та проведення клінічних досліджень на території України в суворій відповідності до законодавства України, міжнародних норм та внутрішніх правил компанії.

Основний склад ЛМЗ знаходиться у м. Кельн, з якого розроблено маршрут перевезень ліків до м. Києва у «Епіцентр К» (рис. 3.7).

Рисунок 3.7. Маршрут Кельн-Київ

У табл. 3.2 надано вихідні дані імпортного контракту.

Таблиця 3.2

Вихідні дані імпортного контракту

Назва	Значення		
Найменування товару	Лікарські засоби (ліки), що складаються із змішаних або не змішаних продуктів для терапевтичного або профілактичного застосування, у дозованому вигляді (включаючи лікарські засоби у вигляді трансдермальних систем) або розфасовані для роздрібно́ї торгівлі:	дол.	грн.
Код УКТЗЕД	3004 10 00 00		
Країна імпортер	Україна		
Умови поставки	FCA м.Київ		
Кількість товару, од	21000		
Контрактна ціна за од. уп., дол.. США		1,48	54,1236
Ціна за од. уп. на внутр.. ринку, грн		34,18	1249,96
Курс НБУ на дату платежу грн./дол..		36,57	
Курс МВФ на дату платежу грн./дол..		36,57	
Форма міжнародних розрахунків	Банк. Переказ		
Умови (графік) розрахунків	10% аванс		

Джерело: розраховано автором

На рис. 3.8. виконано розрахунок платежів при імпорті ЛМЗ із Німеччини.

Митний калькулятор

РОЗРАХУНОК МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Версія для друку

Дата розрахунку **18.05.2023**

Код товару (УКТЗЕД) **3004 10 00 00**
 Лікарські засоби (ліки) (за винятком товарів, включених до товарних позицій 3002, 3005 або 3006), що складаються із зливаних або незливаних продуктів для терапевтичного або профілактичного застосування, у дозованому вигляді (включаючи лікарські засоби у вигляді трансдермальних систем) або розфасовані для роздрібної торгівлі;
 - що не мають пеніциліни або їх похідні, які мають структуру пеніциланової кислоти, або із вмістом стрептоніцинів або їх похідних
 Основна одиниця виміру: **кг (код 166)**
 Додаткова одиниця виміру: **немає**

Країна **Німеччина (DE, 276)**

Вартість **60000 EUR**

Курс USD **36.5686 грн**

Курс EUR **39.5947 грн**

Платежі при імпорті (пільгові):

	Основа нарахування	Ставка	Сума, грн.
Ввізне мито	2375682.00	0 %	0.00
ПДВ	2375682.00	20 %	475136.40
Разом:			475136.40

Рисунок 3.8. Розрахунок платежів при імпорті ліків із Німеччини

На сонові даних умов з урахуванням цін та тарифів сформуємо припущення до розрахунку ефективності операцій із імпорту ЛМЗ з Німеччини до «Епіцентр К» м.Київ (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Припущення до розрахунку ефективності операцій із імпорту ЛМЗ з Німеччини до «Епіцентр К» м.Київ

Показник	Умови	дол.	грн.
Фактурна вартість товару		1,5	54,1
Витрати по здійсненню ЗЕО:			
Транспортні витрати	на 1 од.	2,1	76,1
Витрати на навантаження, розвантаження	на 1 од.	0,3	11,7
Ліцензійні витрати	на 1 од.		0,0
Страховання (% до контрактної ціни)	10%	0,1	5,4
Митні платежі:			
Ставка мита	0		
ПДВ	20%		
Інші витрати:			
Ставка податку на прибуток	18%		
Умови продажу товару на внутрішньому ринку:			
Ціна одиниці товару на внутрішньому ринку		34,2	1250,0
Витрати на реалізацію товару на внутрішньому ринку (% від внутрішньої ціни)	15%	5,1	187,5

Джерело: розраховано автором

Проаналізуємо ефективність операцій із імпорту ЛМЗ з Німеччини до «Епіцентр К» м.Київ (табл. 3.4).

Таблиця 3.4.

Розрахунок економічної ефективності операцій із імпорту ЛМЗ з Німеччини до «Епіцентр К» м.Київ

Показники	дол.	грн.
Доход від реалізації імпортного товару на внутрішньому ринку	717780	26270748,0
Фактурна вартість товару	31080	1137528,0
Витрати на здійснення ЗЕО		0
Витрати на навантаження, розвантаження	6720	245952
Транспортні витрати	28711,2	1050829,92
Ліцензійні витрати	0	0
Страхування (% до контрактної ціни)	3108	113659,56
Митна вартість товару	2197,4	80423,2
Митні платежі:		0,0
Мито		0,0
ПДВ	143556,0	5254149,6
Загальні витрати по ЗЕО	182095,2	6664684,3
Прибуток до оподаткування по ЗЕО	535684,8	19606063,7
Податок на прибуток	96423,3	3529091,5
Чистий прибуток	439261,5	16076972,2
Рентабельність операцій за прибутком до оподаткування	29,40%	29,40%
Рентабельність операцій за Ч прибутком	24,1%	24,1%
Коефіцієнт ефективності ЗЕО	1,43	1,43

Джерело: розраховано автором

Таким чином, ЗЕО із імпорту ліків з Німеччини є ефективною для до «Епіцентр К» м.Київ.

Є необхідність у прогнозування показників діяльності підприємства у разі організації імпорту ЛМЗ із Німеччини.

В табл. 3.5. виконано розрахунок прогнозу основних фінансових результатів до «Епіцентр К» м.Київ на 2023-2024 роки.

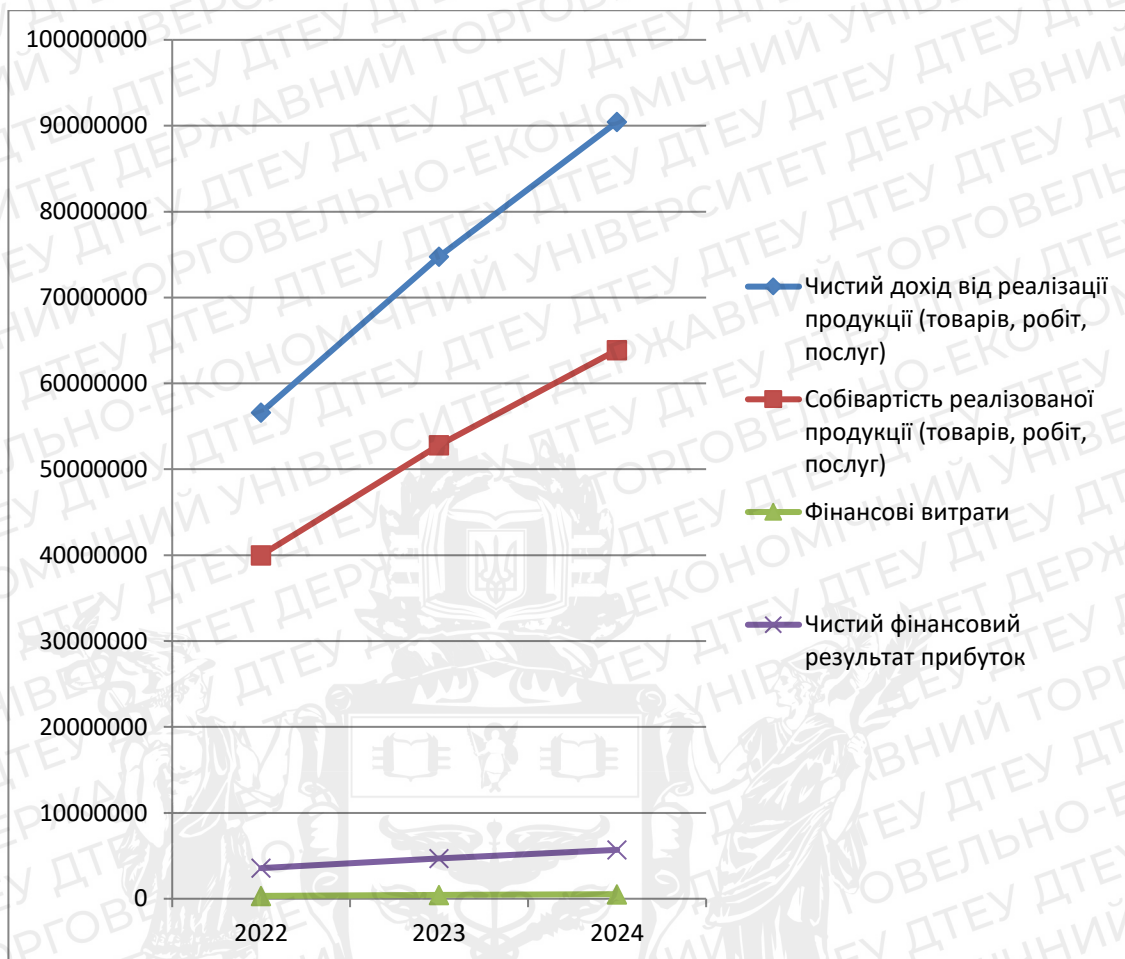
Таблиця 3.5

Прогноз основних фінансових результатів до «Епіцентр К» м.Київ на 2023-2024 роки

Стаття	2023	2024	Відх. Абс.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	74751396,32	90449189,55	15697793
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	52809616,31	63899635,73	11090019
Валовий прибуток	21941780,02	26549553,82	4607773,8
Інші операційні доходи	1093832,694	1323537,56	229704,87
Адміністративні витрати	1294895,073	1566823,038	271927,97
Витрати на збут	12830934,37	15525430,59	2694496,2
Інші операційні витрати	1365590,941	1652365,039	286774,1
Прибуток	7544192,325	9128472,713	1584280,4
Інші фінансові доходи	313879,9224	379794,7061	65914,784
Інші доходи	822084,8328	994722,6477	172637,81
Фінансові витрати	438644,0573	530759,3093	92115,252
Інші витрати	2134410,179	2582636,316	448226,14
Фінансовий результат до оподаткування прибуток	6107102,844	7389594,442	1282491,6
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-1402050,89	-1696481,58	-294430,69
Чистий фінансовий результат прибуток	4705051,951	5693112,86	988060,91

Джерело: розраховано автором

На рис.3.9. показано динаміку основних фінансових показників на прогнозний період.

Рисунок 3.9. Прогноз основних фінансових показників при реалізації імпорту ЛМЗ із Німеччини

Таким чином, організація імпорту ЛМЗ із Німеччини до «Епіцентр К» м.Київ ефективний проект для підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У дипломній роботі вирішено питання організації імпорту ліків та медичних засобів з Німеччини ТОВ «Епіцентр К» м. Київ».

У 1 розділі роботи виконано організаційно-економічну оцінку діяльності, фінансового стану та сукупного доходу ТОВ «Епіцентр К». Можна зробити наступні висновки про загальне поліпшення фінансового стану підприємства на кінець 2021 року. Останнім часом на підприємстві сформувався колектив з високим професійним рівнем. Керівний склад також повністю відповідає вимогам, здатний організувати діяльність підприємства у ринкових умовах та в умовах соціально-економічної кризи. Під час війни існує великий попит на лікарські засоби та гігієнічну продукцію, відповідно ТОВ «Епіцентр К» необхідно організувати їх імпорт із країн-виробників.

Основним постачальником ліків в Україну є Німеччина. До країни імпортовано ліків на 51,9 млн. доларів, на другому місці Франція з показником 22,2 млн. доларів, на третьому Індія. Імпорт ліків до Індії протягом січня-лютого цього року досяг \$18,9 млн., а було імпортовано ліків на \$157,5 млн.

Світовий ринок ліків та медичних засобів є невід'ємною частиною функціонування сучасного постіндустріального суспільства. Унікальність ринку виявляється не лише у високих фінансово-економічних показниках, порівнянних з міжнародними корпораціями в інших сферах діяльності, а насамперед у соціальній спрямованості його функціонування, спрямованій на задоволення найважливішої потреби сучасної людини – потреби в берегти і зберігати своє здоров'я.

У структурі продажів ліків за 2019-2021 роки в грошовому вираженні більшу частку мають зарубіжні постачальники ліків.

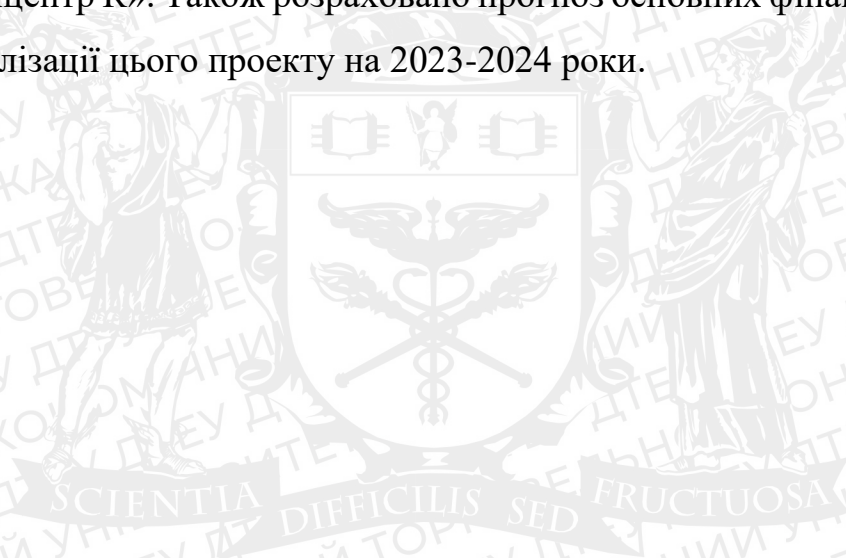
Таким чином, всі компанії, які займаються торгівлею ліками в Україні, повинні враховувати прогноз розвитку ринку ліків та медичних засобів, враховуючи такі тенденції:

– придбання імпортованих ліків, а отже, орієнтація споживачів на більш дешеві вітчизняні ліки та лікарські продукти;

– підвищення вимог споживачів до якості ліків, незважаючи на те, що вони дешевші та замінені українськими аналогами.

Але, у сучасних умовах доцільним буде саме імпортування ліків із провідних країн-виробників ЄС (Німеччина), тому, що наразі економіка країни переживає спад в результаті бойових дій зі сторони країни-агресора

В роботі виконано розрахунок економічної ефективності організації імпорту ЛМЗ із Німеччини – по всім показникам даний проект є ефективним для ТОВ «Епіцентр К». Також розраховано прогноз основних фінансових показників у разі реалізації цього проекту на 2023-2024 роки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 540-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20>. (дата звернення: 11.03.2023).
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 540-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20>. (дата звернення: 11.03.2023). Попова Н. В. Транспортно-логістична система: дефініція та складові. Бізнес-Інформ. 2016. № 1. С. 169–174.
3. Про транспорт: Закон України від 10.11.1994 р. № 232/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94>. (дата звернення: 11.03.2023).
4. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 01.07.2004 р. №. 5060-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5060-17>.
5. Про транзит вантажів: Закон України від 20.10. 1999 р. №. 440-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-20>. (дата звернення: 11.03.2023).
6. Про схвалення Транспортної стратегії України на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 р. № 430-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/430-2018-80>. (дата звернення: 11.03.2023).
7. Алькема В. Г., Кириченко О. С. Економічна безпека суб'єктів діяльності: навчальний посібник. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2019. 350 с.
8. Аналогів немає навіть у Європі: в Україні запрацював унікальний сервіс. URL: <https://tlm.com.ua/site/news?id=7> (дата звернення: 11.03.2023).
9. Бабина О. Є., Тарашевський М. М. Управління ризиками бізнесу: сутність, складові, рішення. Економіка та держава. 2017. № 7. С. 14–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2017_7_5. (дата звернення: 11.03.2023).
10. Бакута А. Теоретичні основи транспортування: минуле та сьогодення. Схід. 2020. № 4 (118). С. 3–9. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/12345678962509>.
11. Бойко О. В. Ринок транспортних послуг: основи методології розвитку: монограф. Київ: Кондор, 2020. 494 с.

12. Бондаренко О. С. Сутність та значення матеріальних потоків у логістичному управлінні підприємствами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 7. С. 53–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2019_7_15. (дата звернення: 11.03.2023).
13. Ведмідь Н. І. Термінологічні підходи до визначення категорії «сервіс» та його роль в економіці країн. *Економічний часопис-XXI*. 2019. № 3–4. 49–52.
14. Величко О. П. Сутність логістичного ланцюга та його контроль сучасними агрохолдингами. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2020. Вип. 3 (2). С. 27–33. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2020_3\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2020_3(2)). (дата звернення: 11.03.2023).
15. Верескля М. Р. Поняття логістичного управління як інструмента системи управління підприємством. *Науковий вісник Львівського державного 93 університету внутрішніх справ. Сер. економічна / гол. ред. Р. І. Благута*. Львів: ЛьвДУВС, 2018. Вип. 1. С. 156–165.
16. Волинчук Ю. В. Методичні підходи до аналізу фінансових потоків підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2020. Випуск 3. С. 240–245.
17. Гайдабрус Н. В., Біловодська О. А. Аналіз сервісу як складової логістичного забезпечення інноваційної діяльності підприємства. *Проблеми науки*. 2020. № 2 (146). С. 37–44. (дата звернення: 11.03.2023).
18. Глібко О. П. Теоретико-методологічні підходи до дефініцій категоріального апарату транспортних систем. *Теорія і методологія наукових досліджень*. *Вісник ЖНАЕУ*. 2020. № 2. С. 36–42. URL: <http://www.ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/5115/5/VZNAU20109242.pdf>. (дата звернення: 11.03.2023).
19. Глушенко Т. М. Аналіз розвитку транспортних послуг на сучасному світовому ринку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2019. Вип. 6 (1). С. 169–171. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2019_6\(1\)_42](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2019_6(1)_42). (дата звернення: 11.03.2023).

20. Голофаєва І. П. Фінансові потоки в діяльності підприємства. Бізнесінформ. 2019. № 8. С. 248–252. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2019_8_43 (дата звернення: 11.03.2023).
21. Гончарук А. М. Управління ризиками ЗЕД в період інноваційних змін. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 2 (2). С. 237–240. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2019_2\(2\)_56](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2019_2(2)_56). (дата звернення: 11.03.2023).
22. Григорак М. Ю. Інтелектуалізація ЗЕД: концепція, методологія, компетентність: монографія. Київ: Сік Груп Україна, 2017. 513 с.
23. Гришко В. В., Гунченко М. В. Системний аналіз ризиків у міжнародній діяльності промислового підприємства. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 17. С. 54–58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_17_13. (дата звернення: 11.03.2023).
24. Гукалюк А. Оптимізація ЗЕД в умовах глобалізації. Молодь і ринок. 2019. № 3. С. 59–64. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mi2015313>. (дата звернення: 11.03.2023).
25. Дорошкевич Д. В., Мокін Є. М. Міжнародні економічні відносини в умовах глобалізації. Вісник Національного транспортного університету. 2019. № 30 (2). С. 44–50. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2019_30\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vntu_2019_30(2)_9). (дата звернення: 11.03.2023).
26. Дудар Т. Г., Волошин Р. В. Основи ЗЕД: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2020. 342 с.
27. Зовнішня торгівля України із зазначенням основних країн-контрагентів. URL : <http://sfs.gov.ua/ms/f3>.
28. Зось-Кіор М. В. Управління інформаційними потоками на підприємстві. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 13. С. 247–250. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2019_13_56. (дата звернення: 11.03.2023).

29. Іваніщева А. В. Сучасні напрямки розвитку ЗЕД. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2020. Т. 15. Вип. 3. С. 96–116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rectpu_2020_15_3_9. (дата звернення: 11.03.2023).
30. Іванова М. І. Класифікація ЗЕО. Стратегія економічного розвитку України. 2021. № 39. С. 13–20. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe. (дата звернення: 11.03.2023).
31. Касич А. О., Сидоренко А. М. Перспективи активізації інноваційної діяльності на підприємствах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2021. Випуск 15, частина 1. С. 147–151. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/8424>. (дата звернення: 11.03.2023).
32. Кирлик Н. Ю. Європейський досвід розвитку міжнародних економічних відносин. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 22. С. 98–101. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN_201624. (дата звернення: 11.03.2023).
33. Ключак О. В. Сутність фінансових потоків підприємства в аспекті ЗЕД. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. 2022. Вип. 2. С. 113–118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2022_2_28 (дата звернення: 11.03.2023).
34. Колодізева Т. О. Визначення імпорту поставок та їхня роль у підвищенні ефективності міжнародної діяльності підприємств. Проблеми економіки. 2019. № 2. С. 133–139. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pek2019>. (дата звернення: 11.03.2023).
35. Колодізева Т. О. Управління ЗЕД: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 164 с.
36. Колодізева Т. О., Руденко Г. Р. Інноваційні технології в ЗЕД: навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2020. 268 с.
37. Костюк О. С., Мулярчик М. Б., Крикавська І. В. Застосування інновацій в ЗЕД. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2022. Вип. 8.

С. 71–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzlubp_2022_8_20. (дата звернення: 11.03.2023).

38. Кудирко О. В. Інновації в ЗЕД: перспективи використання технології блокчейн у ланцюгах поставок. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2021. Вип. 15 (1). С. 158–163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumcg_20171536. (дата звернення: 11.03.2023).

39. Кустрич Л. О. Інновації як основа управління підприємством. Економіка та держава. 2020. № 2. С. 10–14. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4503&i=1>. (дата звернення: 11.03.2023).

40. Кучмеев О. О. Методи та засоби управління ризиками в системах торговельних підприємств. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 22(2). С. 55–59. URL: http://nbuv.gov.ua/201815_376 (дата звернення: 11.03.2023).

41. Мальята Л. Я., Шерстюк Р. П. ЗЕД: конспект лекцій, 2019. 139 с. 9. URL: <http://freebitcoins.pp.ua/portantverpen-testiruet-blokchejn-v-logistike>. (дата звернення: 11.03.2023).

42. Міністерство економічного розвитку України. Національний стандарт України ДСТУ IES/ISO 31010:2013. Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику (IES/ISO31010:2009, ITD). Київ: Мінекономрозвитку України, 2019. 80 с.

43. Репіч Т. А., Дячкова Т. О. Ефективність ЗЕД підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>. (дата звернення: 11.03.2023).

44. Селебинка Ю. В. Сучасний стан правового регулювання ЗЕД в Україні. Закарпатські правові читання. 2019. Том 1. С. 314–318. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/14860>. (дата звернення: 11.03.2023).

45. Статистичний збірник «Україна у цифрах», 2021 рік. URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm

46. Струк Н. Р. Матеріальні потоки як об'єкт управління. *Scientificpapers*. 2021. № 2 (53). С. 244–250.
47. Тараненко Ю. В. Сучасні концепції та технології реалізації ЗЕД. Європейські перспективи. 2021. № 6. С. 36–43. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.pdf. (дата звернення: 11.03.2023).
48. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ. нац. унт ім. Т. Шевченка. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2020. 375 с.
49. Яшкін Д. С. Методи оптимізації в управлінні ЗЕД промислових підприємств. Економіка: реалії часу. 2021. № 5 (27). С. 52–58. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2021/n5.html>. (дата звернення: 11.03.2023).
50. Ліки в Україні. Дослідження ринку. <https://xn--h1adc2i.xn--j1amh/news/060322-29.html>
51. ISO. RiskManagement – Principlesandguidelines ISO 31000. Switzerland: ISO, 2009. 24 p.
52. InternationalTradeCenter. Market Access Map. URL: http://www.macmap.org/QuickSearch/CompareTariffs/CompareTariffs.aspx?subsite=open_access.
53. Сумарний обсяг імпорту та експорту у розрізі товарних позицій за кодами УКТЗЕД. URL : <http://sfs.gov.ua/ms/fl11>.

ДОДАТКИ

Додаток А 1

ТОВ «ЕПЦЕНТР-К» Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року
Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I.Необоротні активи		0	
Нематеріальні активи	1000	4581,696	4675,2
Первісна вартість	1001	30613,632	31238,4
Накопичена амортизація	1002	26 032	26 563
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1411604,54	1440412,8
Основні засоби	1010	8060889,18	8225397,1
Первісна вартість	1011	10819435,2	11040240
Знос	1012	2758546,02	2814842,9
Інші фінансові інвестиції	1015	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1020	0	0
Відстрочені податкові активи	1030	0	0
I.Необоротні активи	1035	1646588,16	1680192
Нематеріальні активи	1040	0	0
Первісна вартість	1045	0	0
Інші оборотні активи	1090	0	0
Усього за розділом II	1095	11123663,6	11350677
II. Оборотні активи		0	0
Запаси	1100	12 465 600	12 720 000
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	724 416	739 200
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		0	0
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 123 550	3 187 296
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	649 152	662 400
Витрати майбутніх періодів	1170	2 634	2 688
Інші оборотні активи	1190	254 016	259 200
Усього за розділом II	1195	17219368,3	17570784
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	28343031,9	28921461
Пасив			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	149 221	152 266
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11 571 840	11 808 000
Неоплачений капітал	1495	11 721 061	11 960 266
Вилучений капітал		0	0
Усього за розділом I	1500	0	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1510	856 128	873 600
Відстрочені податкові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові кредити банків	1520	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1525	0	0
Довгострокові забезпечення	1595	856 128	873 600
Цільове фінансування		0	0
Усього за розділом II	1600	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		0	0
Короткострокові кредити банків	1610	730 061	744 960
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1615	12657573,1	12915891
товари, роботи, послуги	1620	169 857	173 323
розрахунками з бюджетом	1621	122 304	124 800
у тому числі з податку на прибуток	1625	58826,3424	60026,88
розрахунками зі страхування	1630	131 712	134 400
розрахунками з оплати праці	1660	235 783	240 595
Доходи майбутніх періодів	1690	1779208,97	1815519,4
Інші поточні зобов'язання	1695	15763021,2	16084716
Усього за розділом III	1700	0	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття		0	0
Баланс	1900	28343031,9	28921461

Додаток А2

ТОВ«ЕПЦЕНТР-К» Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік
Форма №2 тис. грн.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41400220	5680432
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2019	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	30400580	4569197
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	10999640	1111235
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	260235	166738
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	0	0
Адміністративні витрати	2130	-540040	-170123
Витрати на збут	2150	-6623200	-12939
Інші операційні витрати	2180	-396373	-320777
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1084354	774134
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	180000	4337
Інші доходи	2240	52000	19102
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-128171	-86865
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-210000	-16402
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	3630712	694306
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-670000	162777
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	2960712	531529
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	138985	40801
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	138985	40801
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	25017	7344
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	113968	33457
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3602109	564986

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2019 рік			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2172922	4274919
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	105659	2648
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	1486	2544
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1612333	1475592
Надходження від повернення авансів	3020	46593	27772
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	6481	4917
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	259287	125198
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-1836407	-2979194
Праці	3105	-359645	-372306
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-188093	-194283
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-490626	-558788
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-164245	-103312
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-183965	-239713
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	0	0
Витрачання на оплату авансів	3135	-449184	-513124
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-44960	-5
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	0	0
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	0	0
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	0	0
Інші витрачання	3190	-343229	-192792
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	491131	1100554
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	0	121
Надходження від отриманих:			
Відсотків	3215	0	0
Дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	22181	75500
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	0	0
необоротних активів	3260	-182022	-968115
Виплати за деривативами	3270	0	0
Витрачання на надання позик	3275	0	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	0	0
Інші платежі	3290	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-159841	-892494
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	77600	1354259
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	1640

Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	0	0
Погашення позик	3350	474927	1406790
Сплату дивідендів	3355	-13428	-143085
Витрачання на сплату відсотків	3360	0	0
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	0	0
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	0	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	0	0
Інші платежі	3390	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-410755	-193976
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-79465	14084
Залишок коштів на початок року	3405	216543	202383
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-27	76
Залишок коштів на кінець року	3415	137051	216543

Додаток Б 1

ТОВ «ЕПЦЕНТР-К» Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2020 року

Баланс (Звіт про фінансовий стан) Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4675,2	4870
Первісна вартість	1001	31238,4	32540
Накопичена амортизація	1002	26 563	27 670
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1440412,8	1500430
Основні засоби	1010	8225397,12	8568122
Первісна вартість	1011	11040240	11 500250
Знос	1012	2814842,88	2932128
Інші фінансові інвестиції	1015	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1020	0	0
Відстрочені податкові активи	1030	0	0
I. Необоротні активи	1035	1680192	1 750 200
Нематеріальні активи	1040	0	0
Первісна вартість	1045	0	0
Усього за розділом II	1095	11350677,1	11 823 622
II. Оборотні активи		0	
Запаси	1100	12 720 000	13 250 000
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	739 200	770 000
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 187 296	3 320 100
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	
Гроші та їх еквіваленти	1165	662 400	690 000
Витрати майбутніх періодів	1170	2 688	2 800
Інші оборотні активи	1190	259 200	270 000
Усього за розділом II	1195	17570784	18 302900
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	28921461,1	30126522
Пасив			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	152 266	158 610
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11 808 000	12 300 000
Неоплачений капітал	1495	11 960 266	12 458 610
Вилучений капітал		0	
Усього за розділом I	1500	0	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1510	873 600	910 000
Відстрочені податкові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові кредити банків	1520	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1525	0	0
Довгострокові забезпечення	1595	873 600	910 000
Усього за розділом II	1600	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		0	
Короткострокові кредити банків	1610	744 960	776 000
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1615	12915890,9	13 454 053
товари, роботи, послуги	1620	173 323	180 545
розрахунками з бюджетом	1621	124 800	130 000
у тому числі з податку на прибуток	1625	60026,88	62528
розрахунками зі страхування	1630	134 400	140 000
розрахунками з оплати праці	1660	240 595	250 620
Доходи майбутніх періодів	1690	1815519,36	1891166
Інші поточні зобов'язання	1695	16084715,5	16754912
Усього за розділом III	1700	0	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття		0	
Баланс	1900	28921461,1	30 126522

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2020 рік

Форма 2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	43979194	41400220
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2019	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	30814751	30400580
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	13164443	10999640
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	530835	260235
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	0	0
Адміністративні витрати	2130	-751814	-540040
Витрати на збут	2150	-7985945	-6623200
Інші операційні витрати	2180	-254271	-396373
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4703248	1084354
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	3851	180000
Інші доходи	2240	354733	52000
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-250094	-128171
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-363438	-210000
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	3630712
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	4423784	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-821675	-670000
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	3602109	2960712
Чистий фінансовий результат: збиток	2355		0
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	138985
Інший сукупний дохід	2445	-27937	138985
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-27937	25017
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-5029	113968
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-22908	3602109
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2960712	41400220

Додаток Б 3

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2020 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2172922	4274919
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	105659	2648
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	1486	2544
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1612333	1475592
Надходження від повернення авансів	3020	46593	27772
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	6481	4917
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	259287	125198
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-1836407	-2979194
Праці	3105	-359645	-372306
Відраховань на соціальні заходи	3110	-188093	-194283
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-490626	-558788
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-164245	-103312
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-183965	-239713
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	0	0
Витрачання на оплату авансів	3135	-449184	-513124
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-44960	-5
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	0	0
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	0	0
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	0	0
Інші витрачання	3190	-343229	-192792
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	491131	1100554
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	0	121
Надходження від отриманих:			
Відсотків	3215	0	0
Дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	22181	75500
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	0	0
необоротних активів	3260	-182022	-968115
Виплати за деривативами	3270	0	0
Витрачання на надання позик	3275	0	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	0	0
Інші платежі	3290	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-159841	-892494
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	77600	1354259
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	1640
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	0	0
Погашення позик	3350	474927	1406790
Сплату дивідендів	3355	-13428	-143085
Витрачання на сплату відсотків	3360	0	0

Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	0	0
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	0	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	0	0
Інші платежі	3390	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-410755	-193976
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-79465	14084
Залишок коштів на початок року	3405	216543	202383
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-27	76
Залишок коштів на кінець року	3415	137051	216543

Додаток В 1

ТОВ «ЕПЦЕНТР-К» Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2021 року

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма №1

Актив	Код	На початок року, тис.грн.	На кінець року, тис.грн.
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4870	12 543
Первісна вартість	1001	32540	44 846
Накопичена амортизація	1002	27 670	32 303
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1500430	1 869 460
Основні засоби	1010	8568122	12 304 648
Первісна вартість	1011	11 500250	17 210 534
Знос	1012	2932128	4 905 886
I. Необоротні активи	1035	1 750 200	1 755 267
Нематеріальні активи	1040	0	0
Первісна вартість	1045	0	68 629
Інші оборотні активи	1090	0	0
Усього за розділом II	1095	11 823 622	16 010547
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13 250 000	13 885 925
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	770 000	1 467 824
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130		0
з бюджетом	1135		0
у тому числі з податку на прибуток	1136		0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3 320 100	4 381 455
Поточні фінансові інвестиції	1160		0
Гроші та їх еквіваленти	1165	690 000	921 054
Витрати майбутніх періодів	1170	2 800	7 322
Інші оборотні активи	1190	270 000	217 473
Усього за розділом II	1195	18 302900	20 881 053
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	30126522	36 891 621
Пасив			
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	158 610	158 610
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 300 000	14 542 267
Неоплачений капітал	1495	12 458 610	14 700 877
Вилучений капітал			
Усього за розділом I	1500	0	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1515	0	256 738
Довгострокові кредити банків	1520	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1525	0	0
Довгострокові забезпечення	1595	910 000	2 265 426
Цільове фінансування			
Усього за розділом II	1600	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1610	776 000	776 000
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1615	13 454 053	14 514 081
товари, роботи, послуги	1620	180 545	273 257
розрахунками з бюджетом	1621	130 000	215 457
у тому числі з податку на прибуток	1625	62528	24 716
розрахунками зі страхування	1630	140 000	160 208
розрахунками з оплати праці	1660	250 620	509 245
Поточні забезпечення	1665	0	0
Доходи майбутніх періодів	1690	1891166	3 667 811
Інші поточні зобов'язання	1695	16754912	19 925 318
Усього за розділом III	1700		0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	30 126522	36 891 621

Додаток В 2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2021 рік
Форма 2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	50382425	43979194
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2019	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	35593670	30814751
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	14788755	13164443
Інші операційні доходи	2120	737243	530835
Адміністративні витрати	2130	-872759	-751814
Витрати на збут	2150	-8648047	-7985945
Інші операційні витрати	2180	-920408	-254271
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	5084784	4703248
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	211555	3851
Інші доходи	2240	554085	354733
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-295646	-250094
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-1438592	-363438
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	4116186	4423784
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-944982	-821675
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	3171204	3602109
Чистий фінансовий результат: збиток	2355		0
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	27937	138985
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	27937	138985
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	5029	25017
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	22908	113968
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3194112	3716077

Додаток В 3

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за 2021 рік			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	2172922	4274919
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	105659	2648
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	1486	2544
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	1612333	1475592
Надходження від повернення авансів	3020	46593	27772
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	6481	4917
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	0	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	259287	125198
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	-1836407	-2979194
Праці	3105	-359645	-372306
Відрахувань на соціальні заходи	3110	-188093	-194283
Зобов'язань з податків і зборів	3115	-490626	-558788
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	-164245	-103312
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	-183965	-239713
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	0	0
Витрачання на оплату авансів	3135	-449184	-513124
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-44960	-5
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	0	0
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	0	0
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	0	0
Інші витрачання	3190	-343229	-192792
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	491131	1100554
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	0	121
Надходження від отриманих:			
Відсотків	3215	0	0
Дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	22181	75500
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	0	0
необоротних активів	3260	-182022	-968115
Виплати за деривативами	3270	0	0
Витрачання на надання позик	3275	0	0
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	0	0
Інші платежі	3290	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-159841	-892494
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	77600	1354259
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	1640
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	0	0
Погашення позик	3350	474927	1406790
Сплату дивідендів	3355	-13428	-143085

Витрачання на сплату відсотків	3360	0	0
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	0	0
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	0	0
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	0	0
Інші платежі	3390	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-410755	-193976
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-79465	14084
Залишок коштів на початок року	3405	216543	202383
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-27	76
Залишок коштів на кінець року	3415	137051	216543

